

TÜRÜK

2022, Yıl/Year: 10, Sayı/Issue: 29, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / Date of Received: 12.05.2022

Kabul Tarihi / Date of Accepted: 10.06.2022

Sayfa / Page: 73-100

Research Article / Araştırma Makalesi

Yazar / Writer:

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN

Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü

ayse@sakarya.edu.tr

Sultan ÇAKMAKLI

Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Dili Bilim Dalı,
Bilim Uzmanı

sultan1991@outlook.com

İSMAİL HABİB SEVÜK'ÜN “YURTTAN YAZILAR” VE “TUNA'DAN BATI'YA” ADLI ESERLERİNİN TEMATİK SÖZ VARLIĞI*

Öz

Bir dilin söz varlığı denince, yalnızca, o dilin sözcüklerini değil, deyimlerin, kalıp sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlıyoruz. Hem tarihi hem de yakın dönem eserlerinin bu bakımdan incelenmeye ihtiyacı vardır. Yazarlarımızın ve şairlerimizin düşüncelerini, inançlarını, yaşam şekillerini, ideolojilerini, eğitimlerini ve bilgi birikimlerini açıkça ifade etmekte kullanmış oldukları kelime sayısı, kelimelerin sıklıkları, tamlamaların dağılım ve sıklıklarının öğrenilmesi dil çalışmaları için önemli bir mahiyet taşımaktadır. Bu kelimelerin nasıl ve ne şekilde kullanıldığı, hangi anlamların yüklenilerek aktarıldığı yazarın üslubu ve kişiliğinin yansımasıdır. Bir taraftan her yüzyıla ait söz varlığı ortaya konulurken, diğer taraftan şair ve yazarların özel sözlükleri ve üslup özelliklerini yansıttığı ifade kalıplarını değerlendirecek çalışmalar yapılması düşüncesinden hareketle yazımızda 1900'lü yılların edebiyat tarihçisi, eğitimcisi ve yazarlarından olan ve yine gezi yazısında üstün başarı elde eden ve dil zevkini tattığımız İsmail Habib Sevük'ün “Yurttan Yazılar” ve “Tuna'dan Batı'ya” adlı eserlerinin tematik söz varlığı üzerinde durduk.

* Bu çalışma Sultan Güçtekin'in “İsmail Habib Sevük'ün ‘Yurttan Yazılar’ ve ‘Tuna'dan Batı'ya’ Adlı Eserlerinin Söz Varlığı” (Sakarya-2019) adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar kelimeler: Yeni Türk Dili, İsmail Habib Sevük, Yurttan Yazılar, Tuna'dan Batı'ya, Söz Varlığı, Dizin.

**THE THEMATIC VOCABULARY OF İSMAIL HABİB SEVÜK'S WORKS
TITLED "YURTTAN YAZILAR" AND "TUNA'DAN BATI'YA"**

Abstract

When we talk about the vocabulary of a language, we understand not only the words of that language, but also the whole formed by idioms, stereotypes, proverbs, terms and various expression patterns. Both historical and recent works need to be examined in this respect. Learning the number of words, the frequency of words, the distribution and frequency of phrases that our writers and poets have used to express their thoughts, beliefs, lifestyles, ideologies, education and knowledge clearly are important for language studies. How and in what way these words are used and which meanings are conveyed are the reflections of the author's style and personality. On the one hand, while revealing the vocabulary belonging to each century, on the other hand, with the idea of making studies that will evaluate the special dictionaries and expression patterns reflecting the stylistic features of poets and writers, our article will focus on the literary historians, educators and writers of the 1900s, who also achieved outstanding success in travel writing, and the language We focused on the thematic vocabulary of İsmail Habib Sevük's works titled "Yurttan Yazılar" and "Tuna'dan Batı'ya", which we enjoyed.

Key words: New Turkish Language, İsmail Habib Sevük, Yurttan Yazılar, Tuna'dan Batı'ya, The Thematic Vocabulary, Index

Giriş

Bir toplumun yaşam biçimiyle birlikte dinsel inançları, hangi uluslarla ne ölçüde ilişki kurmuş olduğu, nelere değer verdiği, hatta nükteye olan eğilimi hep söz varlığının incelenmesiyle ortaya çıkar (Aksan 1996: 8). Söz varlığının değişik kesitleri, kültürün değişik yönlerini tanıtıcı niteliktedir. Söz varlığındaki kimi kelimeler, incelenen dilin, söz konusu döneminin coğrafyasını da tanıttıkları nitelikte olabilir. Örneğin bitki ve hayvan adlarından yola çıkılarak bitki varlığı ve hayvan varlığı üzerine bilgi edinmek mümkündür. Bu türden adlar, eserlerin yazıldığı tarihte yaşanan coğrafyanın izlerini taşıdığı gibi daha önceki dönemlerdeki coğrafyaların izlerini de taşıyabilir. Aynı bilgiler yaşam biçimleri bakımından da bilgi verici olabilir (Abik 2009: 2-32). Toplumun yaşam şekline, kültürüne adeta ayna tutan bu türden çalışmalar, kapsam olarak daraltılıp tarihî bir dönem, bir eser, bir yazar ya da şair merkezli düşünüldüğünde de yine eğilimleri yansıtma ve genel sonuçlar çıkarmak adına son derece faydalıdır. Çünkü her birey, çevresini, çevresindeki olayları, gerçekleri kendince algılamakta ve ana dilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta; kısaca dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir. Toplumun önemli bir ferdi olan yazar ve şairler de içinde buldukları çevreyi, olayları kendi üslubuyla, kendine özgü sözcük kullanımıyla yansıtır. Söz varlığı çalışmalarının gramatikal ve tematik iki açıdan incelendiğinde bu amaca hizmet ettiği aşikârdır. Çalışmamızda tematik söz varlığından hareketle yazarın kullandığı kelimeler, oluşturulan tema yani kavram alanı üst başlıklarına göre sınıflandırılmış ve öbeklenmeler içerisindeki sık ya da

az kullanımlar neticesinde İsmail Habib Sevük'ün üslubu, hayata bakış açısı ve yaşadığı dönem bağlamında görüşlerimiz ortaya konulmaya çalışılmıştır.

İsmail Habib Sevük'ün hayatı ve eserleri

İsmail Habib Sevük, 1892 yılında Balıkesir'in Edremit ilçesinde doğar. Diplomasında adı "Binbaşı Ağazade Habib'in mahdumu İsmail Hakkı" diye belirtilir. Babası, Kafkaslardan ana yurda sığınmış bir ailenin torunlarından jandarma binbaşı Mustafa Habib, annesi de Abide Hanım'dır. İsmail Habib, ailenin ilk çocuğudur. Annesini henüz dört beş yaşlarında kaybeder. Edremit'in yanı sıra bazen Balıkesir ve Sındırgı'ya uzanan ilk çocukluk yılları, Edremit Mahalle Mektebine verilmesiyle yeni bir yönde gelişir. Edremit Rüştüyesi son sınıftayken Meşrutiyet ilan edilir. Gelişmeler okula da yansır. 21 yaşında Mekteb-i Hukuk'u bitirir. 21 Mayıs 1914'te Kastamonu İttihat ve Terakkî şubesinin yayını olan Köroğlu gazetesinde ilk yazısı çıkar. Yeşil Ilgaz ve Açıksöz ile devam eden Balıkesir'den, İzmir, Ankara'da, Yeni Gün ve Hakimiyet-i Milliye; Edirne'de, Yeni Ses gazetelerinde, Adana'da, Maarif Mecmuası sonra Maarif ve Memleket Mecmuasında ve nihayet ölümüne kadar uzun yıllar yazar kadrosunda yer aldığı İstanbul'da çıkan Cumhuriyet Gazetesinde toplam bini aşkın yazı yayınlamıştır. Ayrıca 1914'ten 1954'e kadar süren bu fikir ve edebiyat hayatı, onun edebiyat tarihçisi ve kültür adamı olarak da yirmiye yakın kitaba imza atmasını sağlamıştır. İsmail Habib Bey, 1914'te Birinci Cihan Harbi yıllarında Köroğlu Gazetesinde başlayan yazılarını, önce Anadolu'nun, halkın ve mahallî çevrenin sosyal meselelerine dünyada olup biten hadiselerle göre kaleme almış, Yeşil Ilgaz'da da bu tarz sosyal ve kültürel yazılara devam etmiştir. Son 20 yılın yazıları; hatıralar, fıkralar, portreler; şehir yazıları, tanıdığı şair ve yazarlar, Cumhuriyet'in temel kültür meseleleri, memleketin ekonomik problemleri, tabiat güzellikleri, insan manzaraları, Atatürk'ün fikirleri, tarihimize ilgili konular, büyük ve örnek şahsiyetler, ünlü güççüler, divan şiirimiz, dünyada olup bitenler, Türk mimarisi ve musikisi, Mevlanâ, Namık Kemal, Yunus Emre gibi büyük şahsiyetlere dair tanıtma ve yorumlardır.

Eserleri

Kitapları

Türk Teccüt Edebiyatı, Edebi Yeniliğimiz, Neler Dediler?, Avrupa Edebiyatı ve Biz, Edebiyat Bilgileri, Tanzimat Devri Edebiyatı, Mevlana, Yunus Emre, Dil Davası.

Milli mücadele dönemi yazıları

O Zamanlar, Atatürk İçin, Diğer Kitapları, Türk Güreşi, Kadınlık Erkeklik.

Kitap hâline gelmemiş yazıları

Nutuklar, Konferanslar, Çeşitli Nesirler, Ölenlerin Arkasından, Bugünkü Romanlarımız, Edebiyat Musahabeleri, Hatıralar 1 (Çocukluk ve Mektep), Hatıralar 2 (Hayat ve Gençlik), Doğuyu Tanıyalım, Dil ve Edebiyat Davası, Büyük İnşaat Mintikası... Ayrıca; "Yusuf ve Züleyha, Leyla ve Mecnun, Hüsn ü Aşk"ın tanıtıldığı Üç Mesnevi; biyografi çalışması olarak da Fuzulî, Bakî, Nefî, Nedim ve Şeyh Galib üzerinde hazırlık yaptığı anlaşılmaktadır.

İsmail Habib Sevük, 1900'lü yılların edebiyat tarihçisi, eğitimcisi ve yazarıdır. Kaleme aldığı eserler de Türk dili ve tarihi açısından değeri yadsınamaz niteliktedir. Yine gezi yazısında üstün

başarı elde eden ve dil zevkini tattığımız İsmail Habib Sevük'ün “Yurttan Yazılar” ve “Tuna'dan Batı'ya” adlı eserlerinde dili kullanmadaki becerisi apaçık ön plana çıkmaktadır. Biz de İsmail Habib Sevük'ün dil anlayışı, edebi zevki, fikirleri ve yaşam tarzı hakkında fikir beyan edebilmek, söz varlığını ve söz varlığı kapsamı içerisindeki kavram alanı dağılımını inceleyebilmek için eserlerinin öneminden dolayı bu iki eserini incelemeyi seçtik. Dil bilgisi çalışmalarının, ses ve şekil incelemelerinin yanı sıra kelime serveti, cümle ve ifade kalıpları yönünde gelişmesi beklenmektedir. Söz varlığı, sadece bir dilde bir takım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar -ya da dilbilimindeki terimiyle göstergeler- olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavram dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir (Aksan 2006: 7). Hem tarihi hem de yakın dönem eserlerinin bu bakımdan incelenmeye ihtiyacı vardır. Bir taraftan her yüzyıla ait söz varlığı ortaya konulurken, diğer taraftan şair ve yazarların özel sözlükleri ve üslup özelliklerini yansıtıcı ifade kalıplarını değerlendirilecek çalışmalar yapılması düşünülmektedir (Ergüzel 2007: 18). Yazarın eserlerinde kullandığı kelime ve tamlamalarının sayılarını bilmek, gramatikal ve tematik söz varlığı başlığı altında anlam alanlarına göre kategorize etmek bizlere o yazar hakkında çıkarımda bulunabileceğimiz bir kapı aralar. Yazarın üslubu, kelimelere yüklediği anlam kabiliyeti, yaşam biçimi, fikir anlayışı, savunduğu ideoloji ve düşünceler, maddi, manevi hayatı, örf, adet ve kültürü hakkında bilgiler sunar. Yazımızda, İsmail Habib Sevük'ün “Yurttan Yazılar” ve “Tuna'dan Batı'ya” adlı eserlerinin kelime hazinesi bu görüşe hizmet etmek adına tematik olarak değerlendirilmiştir. Eserlerden yola çıkarak saptadığımız dizinde yazarın, toplamda tekrarlar çıkarıldığında 11513 kelime kullandığını tespit ettik. Tabii iki eseriyle sınırlı bu çalışmada biz yazarın söz varlığının sadece bir cephesini değerlendirebilmiş oluyoruz. Tahmin ediyoruz ki çalışma bütün eserleri yönünde tamamlandığında Sevük'ün eserlerinde kullandığı kelime sayısı 20000'lere ulaşacaktır. İsmail Habib Sevük'ün “Yurttan Yazılar” ve “Tuna'dan Batı'ya” adlı eserlerinde kullandığı kelimelerin tematik dağılımı ise şu şekildedir:

1. İsimler

1.1. Hayvan adları ve ilgili kelimeler [128, %1,11]

akrep, alabalık, arı, aslan, at, ateşböceği, atmaca, ayı, azman, balık, balina, baykuş, beygir, boğa, boynuz, buzağı, bülbül, çekirge, çil horoz, çıyan, davar, deve, devlik, doru, ejder, ejderha, eşek, eyer, fil, gagalı, gergedan, geviş, geyik, goril, gübre, güvercin, hamsi, hayvan, hayvanat, hınzır, horoz, hörgüç, inek, kanat, kaplan, kaplumbağa, karga, karınca, kartal, katır, katlandık, keçi, kedi, keklik, kelebek, kemirici, kertenkele, kırkayak, kırlangıç, kıskaç, kısraç, koç, koyun, koza, köpek, kurt, kuş, kutup ayısı, kuyruk, küheylan, küskün, lağar, lama, leylek, mahmuzlu, manda, martı, öküz, ördek, örümcek, pençe, pire, boynuz, saka, sansar, sazan, semender, serçe, sıçan, sincap, sinek, sülün, şahin, tavşan, tavus, tırtıl, tilki, timsah, turna, tuyur, zürafaa, tüy, yarasa, yavru, yele, yem, yılan, yunus, yün, zebil.

1.2. Yiyecek, içecek, bitki, meyve, sebze, çiçek adları ve ilgili kelimeler [188, %1,6]

ağaç, akasta, armut, asma, badem, baharat, baklava, başak, budak, buğday, bulgur, buz, ceviz, çalı, çam, çay, çekirdek, çeltik, çerez, çeşni, çınar, çiçek, çiçekli, çimen, çorba, çotanak, çörek, dal, deveboynu, develi, dip, dipüstü, doruk, dut, ekin, ekmek, elma, enfiye, erik, erzak, erzeni, et, fındık,

findıklı, fıstık, fidan, fide, fidelik, garnitür, gıda, gıdasız, gonca, gül, gürgen, hamur, havuç, hoşaf, hububat, hurma, ihlamur, içki, incir, işret, kabak, kabuk, kahvaltı, kahve, kalori, kamış, katmer, kauçuk, kavak, kavun, kavurma, kaymak, kebab, kehribar, kelek, kenevir, kestane, kızıl ağaç, kiraz, kozalağınası, kozalak, kök, köknar, kuşkonmaz, kütük, lale, limon, mahsül, mama, mandalina, mantı, maya, menekşe, mercimek, meşe, meşeli, mey, meyva, meyvalı, mısır, midye, momuza, musakka, muz, nar, nebat, nebati, nesrin, nilüfer, ot, pamuk, pasta, pastırmalık, patlıcan, pazı, pekmez, peksimet, peksimetli, pelte, pestil, peynir, pilaki, pilav, pirinç, pirzola, portakal, posa, rakı reçel, reçine, sarmaşık, sebze, selur, servi, sigara, soğan, söğüt, su, sucuk, susak kabağı, susam, sümbül, sümbüllü, süt, şam fıstığı, şampanya, şarap, şeker, tarım, tarif, tat, tohum, tomurcuk, tulumba, tuz, tütün, un, üzüm, vişne, yağ, yağlı, yaprak, yasemin, yem, yemek, yemiş, yeşillik, yiyecek, yosun, yosunumsu, yumurta, zerdali, zeytin, zülfünigar.

1.3. Hastalık, ilaç adları ve ilgili kelimeler [58, %0,50]

ağrı, balgam, benek, cefa, çarpıntı, çıban, çil, çıyan, darbe, deva, gebelik, hamale, hasta, hastalık, havale, havaleli, hıçkırık, ilaç, kambur, kamburluk, kan, kırıklık, koku, komprime (ilaç), leke, loğusa, lop, losyon, mafsal, masaj, müdahale, nefes, nezle, numune, öksürme, öksürük, pıhtı, pomat, sağır, sarılık, sıtma, sirayet, sülak, şehla, şem, şifa, şıryan, şişkinlik, tedavi, ter, tifo, tümörsüz, ur, yanık, yara, yatağan.

1.4. Zaman kavramı ve mevsimlerle ilgili kelimeler [139, %1,20]

acele, ağustos, akşam, akşamüstü, an, ancak, anlık, ansızın, aralık, ara sıra, asar, asır, asırlık, asrılık, ati, ay, bahar, başlangıç, birinci teşrin, boyunca, bugün, bugün, çabucak, çabuk, çabukluk, çağ, çarçabuk, çarşamba, daima, dakika, dakikalık, dem, demin, devam, devamlı, devir, devre-i muttasıla, dönüm, dün, erken, ertesi, eslaf, esna, evvel, evvelce, eylül, fecir, ferda, gece yarısı, geceleyin, geceli, geç, gün, gündüz, günlerce, güpegündüz, güz, habire, hafta, haftalık, hazan, hazır, haziran, hemen, hemencik, hız, ikinci teşrin, ikindi, karakış, kış, kışın, kirez, kuşluk, küsur, lale devri, mahal, mart, mayıs, mevsim, mevsimlik, müddetçik, nihayet, nisan, noel, ocak, orta zaman, öğle, öğlen, önce, perşembe, peşi sıra, saat, saatlerce, saatlik, sabah, sabahleyin, saniye, seher, sene, senelik, sonra, sürekli, şafak, şimdi, şubat, tan, tanyeri, tanzimat devri, tarih, temmuz, teşrin, tez, vakit, yarın, yatsı, yaz, yazın, yıl, yıl dönümü, yıllarca, yıllık, yüzyıl, zaman, zamane, zamansız.

1.5. Ölçü, ölçü birimleri, miktar bildiren kelimeler [95, %0,82]

adet, ağırlık, arada, artık, aşkın, az, azlık, barometre, biraz, buçuk, cetvel, çeyrek, çift, çifte, çok, çokça, çokluk, defa, demet, derece, dilim, dirhem, düzine, ebat, eksik, epey, fazla, galip, gayet, gram, hacim, hektar, hektarlık, ibre, ilave, incecik, kademe, karış, kısaca, kısım, kısmen, kilo, kiloluk, kilometre, kilometrelik, koşum, kutr, küme, kümelik, küsur, kütle, lokma, merhale, metre, metrelik, metre mikabı, mikab, miktar, mikyasa, miligramlık, milimetre, minik, miskal, mizan, onlarca, ölçü, parça, pay, pergel, rekor, santim, santimetre, seviye, şerhalı, taksim, tam, tane, tanecik, tek, ton, tutam, uzunca, uzunluk, uzunluk, yarı, yarım, yarımşar, yekpare, yudum, yudumluk, yükseklik, zerre, ziyade.

1.6. Mesafe bildiren kelimeler [12, %0.10]

arka arkaya, hiza, mesafe, mesafeli, omuz omuza, orta, öte, uzak, yakın, uzaklık, yan yana, yanı başı.

1.7. Sayı, bölüştürme, sıra, kesir anlamı taşıyan kelimeler [76, %0,66]

binlik, bir, birinci, derece, doksan, doksanlık, dokuz, dokuzuncu, dörder, dördüncü, dört, elli, iki, ikilik, ikinci, ikişer, ilk, kaçar, kemiyet, kırk, kırk iki, kırklık, milyar, milyarlarca, milyon, milyonluk, numara, on, on altıncı, on beşinci, on dokuzuncu, on dördüncü, on ikinci, on sekizinci, on binlerce, onuncu, on yedinci, orta, otuz, rakam, sayı, sekiz, sekizinci, sekizleme, sekizli, seksen, sıfır, son, sonuncu, üç, üçer, üçüncü, üçüzlü, vasati, yedi, yedinci, yetmiş, yirmi, yirminci, yirmişer, yüz, yüz bin, yüzde, yüzer, yüzlerce, yüzüncü.

1.8. Cevher, hammadde, maden adları ile ilgili kelimeler [70, %0,61]

altın, bakır, benzin, bez, briket, cevher, kadife, methal, pas, saten, izabe, mermer, tunç, civa, çakır, çelik, çimento, çinko, değirmentası, demir, deri, elmas, ganimet, granit, gümüş, Hacibektaş taşı, inci, ipek, kalker, karbonlu, katran, kemer taşı, kına, kilkiçe, kovarshan bakır, kömür, kömür, krible, kristal, kurşun, kuvarsit, kükürt, kükürt, maden, madeni, mazot, mazut, mermer, mücevher, ozot, petrol, platin, sedef, sıst, şilam, taşkömürü, teneke, teslim taşı, tifti, tunç, tunçlu, cevheri, yakut, zeberced, zebercedlik, zift, zümrüt.

1.9. Ulaşım, ulaşım araçları ve iletişim ile ilgili kelimeler [56, %0,49]

akümülatör, araba, araç, arıza, asansör, benzin, denizaltı, dinamo, direksiyon, dümen, dürbün, gemi, gümrük, güverte, halat, kağı, kamyon, katar, kayık, kızak, korna, lastik, lokomotif, motor, motorbot, otobüs, otomobil, öğütücü, patinaj, payton, sal, salapurya, sandal, sürat, şilep, tabela, taksi, tank, tayyare, teker, tekerlek, tekne, telefon, tepegöz, tramvay, tren, ulaşım, vagon, vagonet, vapur, vasita, vinç, yat, yelken, yolculuk.

1.10. Spor ve araç-gereçleri ile ilgili kelimeler [9, %0,08]

akrobatik, av, cirit, Galatasaray, hamle, jimnastik, mekik, paten, yüzme.

1.11. Para birimi ve ekonomi ile ilgili kelimeler [59, %0,51]

akçe, bedava, bilanço, borç, bütçe, çek, düka, faiz, fiat, fiatlı, fidye, frang, geçim, gelir, harç, hazine, hesap, hesaplı, hisse, iade, ihracat, ihraç, iktisat, kaime, kazanç, kira, kuruş, lira, maaş, maaşlı, masraf, masraflı, miras, muhasebe, mülkiye, nakit, okka, paha, pahalılık, para, piyasa, prim, ruble, satın, satış, senet, sermaye, servet, siftah, tazminat, tenzilât, ticaret, trampa, tuğra, ucuz, vakıf kredis, vergi, ziyet.

1.12. Yön anlamı bildiren kelimeler [43, %0,37]

alt, ard, arka, aşağı, batı, beri, cenubi, cenup, cihetli, dış, dışarı, doğu, fevkani, garp , geri, hudut, içeri, ileri, istikamet, karşı, kenar, köşe, köşe başı, ora, ön, öte, sağ, sol, sul, şark , şimali, şimali şarki, şu, taraf, uç, üst, üzeri, yan, yön, yukarı.

1.13. Vücut bölümleri ve organ adları ile ilgili kelimeler [105, %0,91]

adale, adım, ağız, akıl, alın, asab, avuç, aya, ayak, ayaklı, bacak, bağır, baldır, barsak, baş, beden, bel, belkemiği, belkonik, beniz, beyin, bıyık, bilek, boyun, böbrek, böğür, bud, burun, burun

kapağı, ciğer, cilt, çehr, çehre, çene, damar, dest, dil, dima, dimağ, dirsek, diş, diz, diz kapağı, döş, dudak, eklem, el, elmacık kemikleri, ense, enselikli, gırtlak, göbek, göğüs, gövde, göz, hücre, ifrazat, ilik, iskelet, kaburga, kafa, kafatası, kalp, kan, karın, kaş, kelle, kemik, kıl , kirpik, kol, kucak, kulak, meme, mide, nabız, nefes, omuz, öd, parmak, ser, el, boy, saç, sakal, serçe parmak, sırt, sine, suret, şah damar, ten, tırnak, topuk, tüy, usare, uzuv, vücut, yanak, yumruk, yürek, yüz.

1.14. Sanat, bilim, yazı ve felsefe ile ilgili kelimeler [166, %1,44]

abide, adese, ağıt, ahenk, akademi, aktör, ansiklopedi, aruz, askeri mecmua, bab, bayatı, belagat, bende, beste, beyit, beyitlik, buda, cihannüma, cilt, cinas, coğrafya, cümle, çini, defter, delmas tabloları, destan, doğuş mecmuası, drama, edat, edebiyat, efsane, eser, estetik, figür, figüran, fiil, film, gazete, gotik, güfte, günlük, hamiş, harf, haşiye, hatırat, hece, heykel, hiciv, hikaye, hikaye-i karayılan, husumet, icad, imla, imza, inebolu temaşası, istiklal marşı, kamus, kafiye, kaside, kelime, kelimelik, kıssa, kitabe, kitabet, kitap, kitapçık, koçaklama, kulüs, kumpanya, künhü'l ahbar, latife, levha, lirizm, lügat, mahlas, makale, mana, manken, manzum, manzume, masal, maşuk, meal, mecmua, mehrali mühür mli destanı, mektup, menazırül-avalim, menkıbe, mensuri, menşur, mersiye, mesnevi, mısra, murabba, murabbai, murabbalık, murassa, mübalağa, mürekkep, nağme, nakarat, nazım, neşir, neşriyat, nutuk, nüsha, resim, roman, romantizm, safiha, sanat, satır, sayfa, seyahatname, sinema, sülüs, şair, şark mektupları, şems, şiir, tablo, tahlil, tapşırma, taslak, tefrika, tercüme, teşbih, teşhir, tezhip, tire, tiyatro, topografya, coğrafya, arkeoloji, mitoloji, mitolojik, felsefe, jeolojik, arziyat, fenni, fen, halkiyat, Trabzon tarihi, Türk yurdu, türkü, ülkü mecmuası, üslup, vezin, yazı, yeni gün gazetesi.

1.15. Renk adları ile ilgili kelimeler [54, %0,47]

ak, al, ala, alaca, antrasit, asfer, bakırmıtırak, beyaz, beyazımsı, beyazımtırak, boz, çakır, devetüyü, eflatun, esmer, esmerimtırak, filizi, gri, gümüşümsü, gümüşümtırak, haki, kankırmızı, kara, kehribar, kırmızı, kırmızımtırak, kızıl, kiremid, koyu, kurşuni, kuzguni, lacivert, mavi, mavilik, mavimtırak, menekşelik, mor, nefti, pembe, rengarenk, renk, sarı, sarımtırak, sincabi, sincabilik, siyah, siyahımtırak, sümbülümsü, toz pembe, vişneçürüğü, yeşil, yeşilimtırak.

1.16. Akrabalık ve yakınlık derecesi bildiren kelimeler [41, %0,36]

abla , ağabey, ahbap, ahbaplık, akraba, akran, amca, arkadaş, baba, bacı, canan, canciğer, damat, dayı, dede, dost, emmi, eş, evlat, güvey, hemşehri, ikiz, kamber, kardeş, karı, karındaş, kız kardeş, koca, komşu, nene, oğul, ortak, sütnine, torun, uşak, üvey, yabancı, yaver, yeğen, yoldaş.

1.17. Burç, yıldız, menzil, gök bilimi ve coğrafya ile ilgili kelimeler [19, %16]

alem, ay, bedir, burç, cihan, gök, gurub, güneş, hilal, hilalli, Jüpiter, kuyruklu yıldız, mehtap, rasat, sema, buz, ada, don, sığ, mahinev, enerji, fizyonomi, hışım, icat, potkabaç, tuğyan, sipihr, ufuk, yıldız, zühre.

1.18. Meslek, meşguliyet, rütbe adları ve ilgili kelimeler [223, %1,93]

acı, ağalık, ahçı, alay kumandanı, alıcı, Ankara mebusu, arıcılık, arkeolog, artist, asker , atıcı, ayrıncı, bağban, bahçıvan, balıkçı, bando takımı, başbekçi, başbuğ, başbuğluk, başkan, başkumandan, başvekil, bedestan ağası, beg, bekçi, binbaşı, binici, cambaz, cariyeye, casus, cedidci,

cerrah, cinci, coğrafyacı, çarhacı, çavuş, çavuşbaşı, çırak, çiftçi, çilingir, çoban, davetçi, demirci, denizci, derebey, diplomat, direktörlük, duvarcı, dümenci, eczacı, elmacılık, er, erkamı harp miralay, esnaf, eşkiya, fındıkçılık, firka kumandanı, futbolcu, gardiyan, garson, gazilik, gemici, gemicilik, göçebe, gösterici, hademe, hamal, hamallık, hancı, hançerdar, haramilik, hattat, heykeltraş, hırsız, hizmetçi, hizmetkar, hoca, hürriyetçi, ırgat, iktisat vekili, imparator, inzibat, işçi, itfaiyeci, jandarma, jeolog, kaçak, kaçakçı, kadı, kalfa, kapıcı, kaptan, kaptan-ı derya, kasap, kaşif, katib, katip fındıkçı, kayıkçı, kaymakam, kestaneci, kethüda, kılavuzluk, kolağası, kolcu, komiser, komiteci, komutan, konsolos, kontrabacı, köle, kumandan, kurmay, kutucu, kutuculuk, kuyumcu, kürekçi, kürkçü, lağımçı, lala, maarif emini, maiyet, mansıp, melik, memur, meslek, millici, mimar, mimar başı, mimarlık, mir, miralay, mirлива, muallim, muhabirlik, muhacir, muhafız, muhtar, mutasarrıf, mutasarrıflık, mücellit, müdür, müezzin, müfettiş, mühendis, müjdecı, mükellef, mülazım, mülkiye komiseri, mümessil, müneccim, müsteşarlık, müşavir, müşteri, müteahhit, mütercim, mütesellim, nafia, nafia vekaleti müsteşarlık, naip, nakkaş, nazır, nebatatçı, nöbetçi, okçu, okur, onbaşı, ordu müfettişi, oymacı, oyuncu, padişah, patrik, patronacı, pervanecilik, pilot, polis, postacı, rehber, rehzen, ressam, riyaziyeci, zabitan, sadrazam, saki, sanatkar, sandalcı, sefir, serasker, serdarlık, seyyah, seyyar, sihirbaz, silahşor, silahtar, simsar, süvar, şef, şehriyar, şehzade, şerif, şoför, şövalye, tabib, talebe, tanzimatçı, taraftar, teoloji, tokat meliği, topçu, toptanlık, tulumbacı, tüccar, uncu, usta, ustabaşı, vali, vekalet, vekil, yarbaşı, yazar, yemenici, yeniçeri, yolcu.

1.19. Yer, ülke adları ile ilgili kelimeler [1036, %8,98]

Barabaşı Mevkii, Abeddin Tepesi, Acemli Mahallesi, Acılık Deresi, Adakale, Adana, Aden, Adriyan, Afrika, Afyonbaba Dağları, Ağaçlık, Ağrı, Ahır Dağı, Ak Medrese, Akademi, Akdeniz, Akliman, Aksaray, Aksu, Alabalık Deresi, Alacadağ, Aladağ, Alaeddin Tepesi, Alagöz Dağı, Alibaba sırtı, Allah Tepesi, Allahekber Dağı, Allahuekber Dağları, Almalı Vadisi, Almanya, Alsos, Altınbaş, Altındere, Amasra, Amasya, Amerika, Amik Ovası, Amuk, Anadolu, Anafarta, Anayurt, Ankara, Antalya, Antep, Antep Kalesi, Antil Adaları, Antitoros, Arabistan, Arabistan Çölleri, Arabsun, Arap Dağı, Aras, Aras Nehri, Aras Vadisi, Ardahan, Ardahan Kalesi, Ardahan Ovası, Arhavi, Arıburnu, Arıt Dağları, Artvin, Aşağı Hisar, Aşağı Pasin, askeriye, Asma Ağzı, Asma Irmağı, Asma Mıntakası, Asur, Asya, Atina, Atlas, Atlas Okyanusu, Atölye, Avcı Kilise, Averof, avlu, Avrupa, Avusturya, Ayar, Ayazma Tepesi, Azdavay, Aziziye, Babaosman, Babil, Babil Morgül, Bağdat, Bahçesaray, Bakacak, Balaban Boğazı, Balıklı Dağları, Balkan, Bankalar Caddesi, banyo, Bardız, Bardız Nehri, Bartın, Bartın Çayı, Bartın Irmağı, Basra Körfezi, Başucu, Batakılık, Batum, Bayburt, bayır, Bayrampaşa, Bayrampaşa Mahallesi, Beldecik, Belediye Parkı, Belediye Parkı Meydanı, Bergama, Berlin, Berolina, Berta, Berta Hanı, Beyazıd Ovası, Beyazıd Cami, Beyazıt, Beylerbeyi, Beyoğlu, Beyrut, Bilan Boğazı, Bingöl Dağları, Birecik, Bizans, Bodrum, Boğaz Irmağı, Boğaziçi, Boğazırmağı, Boğazköy, Bolu, Borçka, Boyabad, Boztepe, Brezilya, Bucak, Budapeşte Kalesi, Bülbül Mahallesi, Bulgar Dağı, Bulgaristan, bulvar, Bursa, Bürücek Yaylası, Büyük Atlas Dağları, Büyük Ramazan, Büyük Yahni, Caber Kalesi, Çala Dağları, Çaldıran, Çamlıca, Çamlık, Çanakkale, Çançul Tepesi, Canik, Çankırı, Carablus Köprüsü, Çarlık, Çarşı, Çarşı Mahallesi, Çayağzı, Cebelibereket, Cehennem Deresi, Çengel, Çevre, Ceyhan, Çiftehan, Çiftlik, Cihadiye, Cihan, Cika Tepesi, Çıldır Gölü, Çilli, Çin, Çinimaçin, Civar, Çoban Köprüsü, Coğrafya, Çoruh, Çubuk Barajı, Çukur, Çukurova, Cumhuriyet Caddesi, Dabık Ovası,

Daday, dam, Dara, Değirmen, Değirmendere, Dehliz, demiryolu, Dere Mahallesi, Devrek, Dicle, Dikmentepe, Divanlı Tepesi, Divanyolu, Diyadin, Diyar, Diyarbakir, doğancık, Doğu Anadolu, Doğu Beyazıt, Dört Yol, Düldül Dağı, Dulkadir Devleti, Dulkadiroğulları, Dum Dağı, Dumlu Dağı, Dumlupınar, Dumuk Tepeleri, durak, Edirne, efkere, Eflak, eflak, Elbistan, Eleşkird, Eleşkird Irmağı, Eleşkird Ovası, Emiroğlu, Endülüs, Erciyes, Ereğli, Ermeni mahallesi, Ermenistan, Erzen, Erzincan, Erzurum, Erzurum Ovası, Erzurum Selçukları, Esad Muhlis Paşa Mahallesi, Eskikal, Eşraf Mahallesi, Etraf, Evliya Tepesi, Eyfel, eylen, Fenerburnu, Fenerburnu Tepesi, Fenertepe, Fevzipaşa, Fevzipaşa Şosesi, Fidanlık, Fırat, Firigya, Florya, Fotsdam, Fransa, Frenk, Frenk Mahallesi, Frunçe, Fundalık, Gaffar Köyü, Galat, Galata, Galata Köprüsü, Gani, Garal, Garbi Anadolu, Garp, Gavur Dağı, Gazi Antep, Gazi Bulvarı, Gazi Caddesi, Gaziantep, Gazino, Gedikkaya, Gelibolu, Gemlik, Genye Dağları, Giresun, Girid, Göksu Çayı, Golahora Dağları, Gölcük, Göztepe, Grek, Gül Dağı, Gülbank, Gülbucağı Tepesi, Gülek Boğazı, Gülek Dağları, Gülek Şosesi, Gülistan, Gümrük, Gümüş Köyü, Gümüşhane, Gürcü Devleti, Gürcü Tepe, Gürcüstan, Gürgen Pınarı, Gürgenpınar, Gürgür, Güverte, Güzelhisar, Habsburg, Hacıbektaş, Hacıkırı, Hakimiyeti Milliye Meydanı, Halatçıyaması, Halep, Haliç, Halitpaşa Caddesi, Hamburg, Hamidiye, Harmanlık, Harput, Harşid Deresi, Harşid Vadisi, Hart Ovası, Hasan Dağı, Hasankale, Hatın, Hattı Bala, Hatuneli, Hatuniye Cami, Hatuniye Türbesi, Havza, Haydarpaşa Garı, Hazer, Hazer Denizi, Hendek Irmağı, Hendese, Himalaya, Hindanburg, Hindistan, Hindiye Kanalı, Hint, Hisariçi, Hitit, Hızırçavuş Mahallesi, Hohol Dağları, Hol, Hopa, Hortik Dağları, hudut, Hükümet Caddesi, Hükümet Konağı, Hundihatun Medresesi, İç Anadolu, İçhisar, Iğdır, Iğdır Ovası, İhlamur altı, İki kardeşler, İkiztepe, İlhani, Ilıca, İnağzı İskelesi, İncirsuyu Meydanı, İnebolu, İngiltere, Irak, İran, Irmak Caddesi, İskale, İskale Caddesi, iskele, İskenderun, İskenderun Körfezi, İslahiye Ovası, İsmet Paşa Caddesi, İspanya, İstanbul, İstasyon, İstasyon Mahallesi İstasyonu, İstiklal Caddesi, İtalya, İzmir, Kafkas Dağları, Kafkasya, Kağızman, Kağızman Deresi, Kaldırım, Kale Deresi, Kale Tepesi, Kale arkası, Kale bayırı, Kalenberg, Kale parkı, Kaletpe, Kamandır, Kandil Dağı, Kanlıdere, Karadağ, Karadağ Caddesi, Karadeniz, Karadeniz Ereğlisi, Karaköse, Karaman, Karamanoğlu, Karanlıkmeşe, Karapınar, Karasu, Karayal, Karçal Dağı, Karçka, Kargamış, Kargamış Harabesi, Kargapazarı, Karga pazarı Dağları, Karpatlar, Kars, Kars Çayı, Kars Kalesi, Karşıtepe, Kasaba, Kastamonu, Katipler hanı, Kayabaşı Senti, Kayabaşı Tepesi, Kayacıktepe, Kaydırak Kayalığı, Kayışdağı, Kayseri, Kazımpaşa Caddesi, Kebanmaden, Kecerat, Kemah Boğazı, Kenevir Tepeleri, Kenevir Tepesi, Kerçikli Dağı, Kıbrıs, kık, Kılıçgediği Dağı, Kilikya Kapıları, Kilis, Kılıkış, Kireçboğazı, Kireçtepe, Kırım, Kırtepe, Kıta, kıyı, Kızıldize, Kızıltepe, Koç Gediği, Komora, Kömürhan, Kömürhan Boğazı, Konya, Kop Dağı, Köprübaşı, Kor, Kordon, Kore, koridor, Koruluk, Köşe, Köseagızı, Köseadağı, köşk, Kotdazür, Kovarshan, Köy, Kozcağız, Kozlu, Küba, Kubbealtı, Küçük Ağrı, Küçük Ramazan Tepesi, Küçük Yahni, Kudüs, Kulehisar, Kum Mahallesi, Kumluk, Küpeşte, Kürdistan, Kureyş, Kursul Mahallesi, Kürt Dağı, Kurzul Köprüsü, Kuşanasti Tepesi, Kutul, Kutup, Kütüphane, Kutur, Kuvadit Dağı, Kuzguncuk, Libya, Lise Sırtları, Londra, Maarif Caddesi, Maçka, Madenhanları, Mağarabaşı, Mağaralı Mahallesi, Mahfil, makta, Malatya, Malazgirt, Malazgirt Köprüsü, Malikane, Manavgat, Manş, Maradit Köyü, Maraş, Mardin, Mardin Dağı, Marmara, Marmara Denizi, Marsilya, Maskot, Mazurya, Mecidiye, Medine, Medinetül Uşşak, Mekan, Mekke, Mekke Dağları, Meksika, Memba, Menderes, Mendirek, Mendirek rıhtımı, Mercidabık, Merediz Köyü, Meriç, Merih, Mersivan Dağı, Merzifon, Meşher, Mesire, Meşrika,

Meternih, metropol, Mevki, Mezarlık, Mihirdat, mihver, Milano, Minber, Mısır Devleti, Mohaç, Moliva Dağları, Moliva Tepesi, Montagü, Montekarlo Koyu, Morgul, Morgul Deresi, Morgül Harabesi, Morpit, Morpit Vadisi, Muaddel Martin, Müessese, Müessese, Müftülük, Muhammere Basra Yolu, Muhit, Muhtarpaşa Caddesi, Murad Nehri, Muratpaşa Caddesi, Muratsu, Muş Ovası, Muşkara Köyü, Mutfak, Necef Gölü, nere, Nevşehir, Nevyork, Niğbolu, Niğde, Niğde Kalesi, Nil, Nizip, oda, odacık, Oğladır Köprüsü, Oltu, ora, Ordu Caddesi, Orta Anadolu, Orta Mahalle, Ortayol, Osmaniye, Osmanlı Devleti, Osmanlı İmparatorluğu, Otel, Palandöken Dağı, Panama, Panayır, Pantheon, Paris, Pasinler Ovası, Patika, Pavyon, Payas, Peri Bacaları, Peripol Tepesi, Perkeşen, Pılav Tepe, Pınarbaşı, Pirene, Pisala Köprüsü, Pist, Plaj, Play, Plevne, Pompei, Portakallık Mahallesi, Portekiz, Pozantı, Pozantı Boğazı, Pöztepe, Prevesa, Preveze, Prusya, Raküze Cumhuriyeti, Ramazan Tepeleri, Reka, Ren, Rhön, Rize, Roma, Romanya, Rumeli, Rumkale, Rusya, Sacur Irmağı, Sacurbaşı, Sağza Tepesi, Şah Köyü, Şahan, Şahin Çayı, Sahra, Sakaltutan Dağı, Sakarya, Saltuk, saltukoğulları, Şam, Samsun, Şap, Sarayburnu, Sarıkamış, Şat, Savadur, Şehitlik, Şehitlik Tepesi, Şehrayın, Selçuk Devleti, Selçukiler, Selçuklu, Semiramis Şosesi, Serdar Bulak, serhad, Sermagir Mahallesi, Seyfiye, Seyhan, Sinop, Sivas, Sıvastopol, Soğuksu, Sovyet, Sultan Selim Dağı, Sultanahmet, Sümbüllük Kayaları, Sümer, Sungur Cami, Suriye, Sürmeli Çukur, Tabakhane, Tabakhane Deresi, tabuzar, Tahir Gediği, Talveg, tanyeri, Tarabefzutu, Taraça, Tarsus, Taşbaş, Taşlıdere, Taşlık, Tebriz, Tekir, Tekir Parkı, Tekir Parkı Meydanı, Tekirbaş, Telek, Tendürük Dağları, Tepekale, Tepeviran, Tiflis, Tohma, Tokat, Toklusivrisi, Topçu Dağı, Topdağı, Toros, Trablus, Trabzon, Tuna, Tuna Mahallesi, tünel, Tunus, Turan, Türk Selçuklu Devleti, Türkiye, Türkmen Çayı, Türktepe, Turnagöl, Turul Kasabası, Tuzla, Tuzluca, Üçkümbedler, ülke, ülkelik, Ulu Cami, Ulukışla, Umman, Ummanlık, Urfa, Ürgüp, Üsküdar, Üsküdar, Ustabaşı Senti, Üstüva, Üzülmez Deresi, Uzun Mehmed Köyü, Uzun sokak, Van Deresi, Varna, Vaterlo, Venedik, Verdün, Versay, Viçe, viraj, Viyana, Volga, Yağlıtaş, Yahnı, Yakutiye Medresesi, Yalnızçam Dağı, Yarbaşı Tepesi, Yarımada, Yedigöz, Yedikule, Yemen, yer, Yeşilburç, Yokuş, Yol, Yukarı Pasin, Yunanistan, müsahhar, Sarim, Giysu, asım, bouilletin, elisee reclusun, Gal, Yurt, Yusufeli, Zagnos Deresi, Zemin, zeytinlik, Zindan Mahallesi, Ziraat Tepesi, Zivin, Ziyaret Dağı, Zonguldak, Zonguldak Deresi.

1.20. Pekiştirmeler [43, %0,37]

apaçık, apansız, apaydın, bembeyaz, bomboş, çarçabuk, çepçevre, çırçıplak, darmadağın, dipdinç , dipdiri, dopdolu, dosdoğru, dümdüz, düpedüz, gepgeniş, ipiri, kapkalın, karmakarış, kaskatı, kıpkırmızı, kıpkızıl, kırmızılık, koskocaman, koyuluk, kupkuru, lacivertlik, masmavi, miniminicik, paramparça, sapasağlam, sımsıkı, sipsivri, şipşifalı, taptaze, tastamam, tertemiz, tıpatıp, upuzun, yapayalnız, yemyeşil, yepyeni, yüpyüksek.

1.21. Coğrafi olaylar, şekiller ve tabiatla ilgili kelimeler [126, %1,09]

ada, adacık, afet, ağaç, akarsu, bağ, bahar, bahçe, bataklık, boğaz, bora, bulut, çatlak, çayır, çığ, çınar, çorak, çöküntü, çöl, dağ, dal, dalga, damla, delta, deniz, dere, duman, enerji, fırtına, fişek, gotik, gökyüzü, gökyüzü, göl, gölge, güneş, hava, havza, heyelan, hilal, hortum, ırmak, iklim, in, kanal, kar, kasırğa, kaya, kayalık, kaynak, kereste, kır, kıta, kıyı, kil, kovuk, koy, körfez, krater, kum, kurak, lav, mağara, mahsul, mars, mehtap, nehir, okyanus, oluk, orman, ova, ovalık, oyuk,

rüzgar, rüzgar, sağanak, sahil, sahra, sehab, sel, seylabe, sıcak, sırt, sis, şelale, şimal, şimşek, tarla, tayfun, tepe, tepecik, tipi, toprak, tufan, uçurum, vadi, Venüs, vezür, volkan, volt, yağmur, yamaç, yanar dağ, yangın, yaprak, yarık, yarımada, zelzele, yıldırım, yarma, yayla, yeryüzü, yeşillik.

1.22. Dil (lisan) adları [14, %12]

Almanca, Arapça, dil, Fransızca, Frenkçe, Grekçe, İngilizce, lisan, mertebe, Rumca, Rusça, Türkçe, Türkmençe.

1.23. Giyim, kuşam ile ilgili kelimeler [95, %0,82]

abadan, astar, atlet, ayakkabı, başlık, bayramlık, bere, bilezik, bot, ceket, cep, cepken, cibinlik, çanta, çarık, çepken, çorap, duvak, edik, elbise, eldiven, entari, etek, eteklik, fes, fistan, gecelik, gerdanlık, giyim, giyiniş, gömlek, gözlük, güneşlik, kalay, kallavi, kalpak, kasket, kavuk, kazak, kemer, keten, kocuk, körde, kordela, kravat, kuşak, külah, küpe, kürk, lahrama, lata, madalya, manto, maşlah, mayo, mendil, mest, mintan, moda, pabuç, paçavra, palto, pantolon, papuç, pardesü, peçe, peştamal, pijama, poçik, potin, püskül, sarık, sebbuy, şal, şalvar, şapka, taç, takı, takke, takunya, tespih, tülbent, üniforma, üst potur, Sâri, yağmurluk, yaka, yelek, yırtmaç, yüzük, zıbin, zıpka.

1.24. Şekil anlamı bildiren kelimeler [47, %0,41]

Amud, amuden, amudi, beyzi, biçim, birleşik, burma, çapraz, çarpık, çember, çukurlak, daire, dairemsi, değirmilik, dik, dolambaç, düz, eğri, ehrami, kabartı, kambur, kare, kesme, kıvrıcık, kıvrık, kıvrım, küp, küre, kürevi, küt, labirent, mikabi, mukavves, sırma, silindir, sivrimsi, şakuli, şekil, hare, müselles, topaç, üstüvani, yapışık, yassı, yumuk, yuvarlak, zikzak.

1.25. Kişilerin kişisel ve fiziksel özellikleri, duygu, his ve yaşamlarıyla ilgili kelimeler [1197, %10,37]

acayip, aceleci, acemi, acı, aciz, aç, açlık, ad, adak, adamakıllı, adaş, adi, afacan, ağırbaşlı, ağlayış, ahlak, akıllılık, aksi, aktif, alacaklı, alakalı, aleyh, alımlı, alın teri, alingan, alışkın, alp, anasız, ar, arassız, argın, aristokrat, ariyet, arsız, aruzlu, arzulu, asabi, asabiyet, asaletli, asi, asil, asilzade, aşık, aşk, atak, atılğan, atılış, atlı, avunuş, aykırı, ayrılık, ayrılış, azam, azametli, azap, azgın, azil, azim, azmi, babalık, babayanilik, babayığit, bağırış, bağı, bağıllık, bah, bahadır, bahadırlık, baht, bahtsız, bakımlı, bakış, bakışlı, bakire, bala, başıboş, başıbozuk, başlı, başlıklı, başsız, başsızlık, bay, baygın, bebek, becerikli, beceriklilik, beceriksiz, bedbaht, bedevi, bekar, belalı, benazir, beniz, benizli, benli, benlik, benzer, benzerlik, berbat, bereli, berrak, besili, beşeriyet, beter, bıkkınlık, bıyıklı, bidar, bilgili, bilgin, birlik, biricik, bitab, bitekellüf, bitik, bitkin, bizar, bodurluk, bol, borçlu, boy, boylu, boysuz, boyunlu, boyunsuz, buhran, burunlu, büsbütün, büyü, büyülü, cadı, cahil, cahillik, can, canlı, canlılık, cazibe, cazibeli, ceberud, cefakeş, cefalı, ceahdet, celadet, cengaver, cesaret, cesaretsizlik, cesur, cezbeli, cılız, cıvık, cici, cidden, ciddi, cihangirlik, cilve, cilveli, cinayet, civan, civanmertlik, civelek, civelekli, civeleklik, cömert, cüce, cüret, cüretli, cüretsiz, cüsse, cüsseli, çalımı, çalışkan, çalışkanlık, çapkın, çare, çehre, çekici, çekicilik, çekingen, çeliklik, çelim, çetin, çevik, çeviklik, çığlık, çıkar, çılgın, çıplak, çıtıptı, çile, çilekeş, çilekeşlik, çileli, çirkin, çirkinlik, dahil, dahillik, dakikalık, dalgalı, dalgın, dalkavuk, dalkavukluk, dalma, danga, dargın, dayak, dayanıklı, değer, değerli, değişiklik, değişme, dehşet,

dehşetli, deli, delidolu, delikanlı, delikanlılık, delilik, delilsiz, delişmen, demirer, denklik, denksiz, derbeder, derbederlik, dermansız, dermansızlık, dert, dertli, dertsiz, deryadil, destek, dev, dıyan, didişkin, dikbaşı, dikkatli, dilber, dilci, dildade, dilli, dinç, dinçlik, dipçik, dipdiri, diri, dirilik, diriliş, dişi, dişlek, doğru, dokunaklı, dolgun, dolu dizgin, donuk, donukluk, durgun, durumlu, duruşlu, duygu, duygulu, dürüst, dürüstlük, düşkün, düşünce, düzenbaz, düzgün, ebed, eda, edalı, edepli, efe, efendilik, ehil, ehli, ehliyetli, ehvam, emek, emekli, emin, emniyetsizlik, emzikli, endam, endamlı, endişe, enerjik, engin, erkeklik, erlik, esaret, esmer, esrarlı, eşsiz, eşsizlik, evli, ezgin, ezginlik, ezici, ezicilik, ezik, eziyetsiz, faaliyet, fakir, falso, fayda, faydalı, fazıla, feda, fedakar, fedakarlık, felaketli, fena, fend, ferahlayış, feramuş, ferdi, fersiz, fert, fertlik, feryad, fettan, fevkalade, fevri, feyiz, fıkrıdak, fırlayış, fitraten, figan, filinta, gaddar, gaddarlık, gaffar, galeyan, galibane, galip, gam, garabet, garibe, garip, garplılık, gayret, gazap, gebe, gelin, gelişkin, genç, gençlik, gergin, gerileme, gerilik, geveze, gevşek, gezgin, göbekli, göğüslü, gönül, gönüllü, görünüşlü, görüş, görüşlü, görüşme, gösteriş, gösterişli, gösterişsiz, gövdeli, gözalcı, gözde, gözlü, gözpeklik, gururlu, güç, güçbela, güçlü, güçsüz, güdük, güdüklük, güefşan, güftar, güleç, güleryüz, gülünç, gülüş, güngörmüş, gürbüz, gürbüzlük, gürlük, gürlütü, güveğ, güven, güvenç, güveniş, güya, güzellik, haçin, had, hafakan, hafıza, hafızalı, hafızasız, hain, hainlik, hakiki, haklı, haksız, hal, halas, halecan, halecanlı, halef, halis, halli, hantal, haraketsiz, hararet, hareket, hareketli, haris, has, haspa, haspacık, hasret, hassa, haşmet, haşmetli, hatacık, hatır, havalı, hayal, haydut, haykırış, hayran, hayran, hayranlık, hayret, haysiyet, hazersiz, hazım, hazır, hazırlanış, hazırlıksız, hercai, heybet, heybetli, heybetli, heyecanlı, heyula, hıçkırış, hırçın, hırs, hicran, hiddet, hiddetli, hile, hine, his, hissi, hissiz, hizmet, homurtulu, hoşbeş, hoşoğlan, hülyalı, hummalı, huruç, hususiyet, hususiyet, huy, huylu, huzur, hülyalı, hüner, hünerli, hür, hüsrân, hüzün, ıgın, ırz, ıslah, ıssız, icap, içkili, içli, içlilik, idbar, idmanlı, ifşa, iftihar, İhbar, ihmal, ihsan, ihtilaç, ihtilaflı, ihtimam, ihtiram, ihtişam, ihtiyar, ihtiyarlık, ihtiyatlı, ihtiyatsızlık, ikbal, ikizli, ikizlik, İktifa, iltimas, imdat, imkan, inat, inatçı, incelik, inhisar, inhitat, inkar, inkıraz, insanlık, insanoğlu, insansız, intihar, intikal, intikam, intizar, inziva, iptida, irade, iradeli, irfan, irilik, isim, ispat, istek, isteksiz, isterik, istifa, istifhamlı, İstihraç, istihza, istiklalsiz, istikrar, istinas, istinat, İstinat, İstirahat, istirahatatsız, işkence, iştah, iştahlı, iştahsız, işveli, itidal, itiraf, itiraz, itiyad, itmam, iyilik, iyşü, iz, izinsiz, izzet, kaba, kabadayı, kabalık, kabiliyet, kabiliyetsiz, kadim, kafasız, kahraman, kaim, kalburüstü, kalçalı, kalebent, kalıplı, kamaştırıcı, kanaat, kanaatkar, kancık, kanlı, kansız, kapalı, karagözlü, kardeşli, karınlı, katılık, kavgalı, kavis, kavuşma, kaygı, kayıp, kayıt, kel, keleş, kementli, kemikli, kemlik, kendilik, kerem, kertikli, keskin, keşmekeş, keyifli, kılık, kıllı, kınalı, kısalık, kıt, kıtlık, kıvraklık, kıvrım, kıymet, kız, kızan, kızcağız, kızçı, kızgın, kızgınlık, kibar, kibarlık, kifayetsiz, kin, kinli, kirli, kirpikli, kişili, kişilik, kocakarı, kocaman, koç yiğit, koçak, koçaklık, koçyiğit, kopuk, korkak, korku, korku, korkunç, koskoca, koz, köklü, kör, körpe, körpelik, köse, kötü, kötülük, kötürüm, köylü, kucaklık, kudret, kudurganlık, kulaklı, kuraklık, kurnaz, kurnazlık, kurtuluş, kuru, kurumlu, kusur, kutsiyet, kuvvet, kuvvetli, kuvvetsiz, kuzguni, küflülük, külfet, küskün, latif, letafet, leventlik, liyakat, liyakatsızlık, lütuf, mağlup, mağrur, maharet, mahiyet, mahluk, mahrumiyet, mahsur, mahsurluk, mahzun, mail, maksut, maktül, malak, mantık, mantıklı, mantıksız, masum, maşuk, maşuka, mazhariyet, mazesiz, mecbur, meczupluk, meded, medeni, medh, medhal, melal, melike, melun, memnun, mendebur, menfî, mensup, merak, meraklı, mert, mertlik, mesud, mesul, mesut, meşgul, meşhedî, meşhur, metin, mevkili, meyilli, mezun, mıhlaniş, mideli, mihaniki,

milyoner, minicik, minik, minyon, mis, miyop, mizaç, modern, monotonluk, moruk, muallak, muarız, mucib, muhakkak, muhtaç, mukabele, mukavele, mukayese, munis, munislik, muntazam, musrarip, muteassıp, muteber, mutlu, muvaffak, muvaffakiyet, muvaffakiyetsizlik, muzaffer, muzlim, mübariz, mücahit, mücazat, mücrim, mükemmel, münharif, mürtesim, müsait, müsbet, müstebit, müştak, müteessir, mütehassis, mütevazı, müthiş, müyesser, müzaheret, naaş, nadide, nail, namdar, namert, namuslu, namzed, nankör, nankörlük, narin, naz, nazenin, nazik, nazlı, necat, nedamet, nefret, neşe, neşeli, neşesizlik, nezaket, nikah, nimetşinas, noksan, nüfuzlu, nüktedanlık, obur, odalık, olgun, olgunluk, omuzlu, onur, onur, oturaklı, oynak, oynaklık, ök, öfke, öfkeli, öksüz, öksüzlük, öldürücü, ömür, ömürlü, öncü, öncülük, örgülü, örtülü, övünç, özenli, özlülük, özür, palabıyıklı, paltosuz, panik, paramparça, parmaklı, pasif, patlaklık, pedikürlü, pehlivan, pekala, pekli, peklik, peltek, pelteklik, perişan, perkinli, peşteli, peştesiz, peyda, pisboğaz, pişkinlik, pişman, planlı, poslu, poz, pörsüklük, pratik, pund, rahat, rahatlık, rahatsız, rakamlı, rakipsiz, rasgele, razı, realist, realistik, red, rekabet, resimli, resmiyet, revan, riayet, rica, sabır, sabırlı, saçlı, sadık, saf, saffet, sahici, sahipsiz, sahtekarlık, sakallı, sakamet, sakar, sakarlık, sakat, sakın, salahiyet, salahiyetli, saldırgan, salimli, samimiyet, saraylı, sarf, sarhoş, saygı, sefalet, selamet, sem, semiz, semizce, serbest, serdar, serseri, sert, sertlik, sessizlik, setir, sevda, sevdalı, sevgi, sevgili, sevimli, sevimlilik, seyit, sıçrayış, sıfat, sıhhatli, sıkıcı, sır, sıska, sızı, silahlı, silahsız, silahşor, sima, sinir, sinirli, sins, sinsilik, sistemli, sofist, somurtkan, sonsuzluk, soyad, soylu, sözlü, suçlu, sukut, suratlı, sübjektif, sükun, sükunet, sürmeli, sürprizli, süslü, süssüz, şahıs, şahraklık, şakrak, şampiyon, şanlı, şarklılık, şaşkın, şehirli, Şehsuvar, şehvetli, şekerleme, şen, şeref, şerefli, şerir, şevk, şeyda, şeytani, şık, şibhi, şiddet, şikayet, şikest, şirin, şişkin, şişman, şişmanlık, şive, şöhret, şöhretli, şuur, şuursuz, şüphe, şüpheli, tabiiyet, tahaccür, tahammül, tahammüllü, tahkim, tahkimli, tahmin, tahtsız, takat, takatsiz, takdim, takdir, takviye, talak, talakat, talih, talihli, talihsiz, taltif, taraflı, tarassut, tarh, tarihsiz, tarz, tasa, tasalı, tasasız, tasasızlık, tatbik, tatlı, tatlılık, tav, taviz, tavsiye, tebessüm, tebrik, tecavüz, tecelli, tecrübeli, teçhizatlı, tedip, tehlikeli, tekin, teklif, tekzip, telafi, telaşsız, temaşa, temayül, tembel, temin, temiz, temkinli, tempolu, tenazur, tenli, terbiye, terbiyeli, tercih, tereddüt, terfi, terhis, ters, tertibat, tesirli, teşekkür, teşyi, tevzi, teyit, tezahür, tezat, tık nefes, tıknaz, tıknazca, tırnaklı, tip, tiryaki, titiz, tok, tombul, toparlak, topraklık, topyekün, toy, tuğlu, tuhaf, tumturaklı, tuzlu, tüfekli, tüfeksiz, ufacık, ufak, uğultu, uğur, uğursuz, ulu, ulubiyet, ululuk, umut, umut, usandırıcı, uslu, usul, uşak, utanç, uygunluk, uyku, uykusuz, uysal, ümit, üniformalı, ünlü, ürkek, ürperme, ürperti, ürpertici, üstün, üzülmez, üzüntü, vad, vahşi, varlıklı, vatandaş, vefa, vehimli, viran, vuzuh, yakınlık, yakışık, yakışıklı, yakışsızlık, yalan, yalın, yalnızlık, yamanlık, yanaklı, yanaşık, yanlış, yapılı, yapışık, yaralı, yarar, yaratıcı, yaratıcılık, yasma, yaş, yaşayış, yaşlı, yatalak, yatkın, yavru, yaya, yayan, yaman, sepetçioğlu, müstekreh, ruunet, vahime, vecit, ibham, menku, müvazı, saysablak, apoled, desica, gamsele, seraci bahri, serpuş, varagele, çomuş, komnen, meter, dalda, past, hav, grepiş, uçaltı, geniş, yetim, yetişkin, yılgnlık, yırtıcı, yiğit, yiğitçe, yiğitlik, yobaz, yokluk, yoksul, yoksulluk, yolsuzluk, yorgun, yorgunluk, yumuşak, yurttaş, yürekli, yüzlü, yeknesaklık, yüzükoyun, zahmetsizce, zalim, zan, zapt, zararlı, zararsız, zarif, zaruret, zavallı, zayıf, zeka, zeki, zengin, zenginlik, zevk, zırlı, zifaf, zihniyet, zorba, zorlu, yemin, kerte.

1.26. Varlıklar ve varlıkların niteliklerini, miktarını, durumunu bildiren kelimeler [549, %4,76]

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi

2022, Yıl 10, Sayı: 29

Issn: 2147-8872

acı, acıklı, açık, ağaçlı, ağır, ağırlık, ağılı, ahenkli, akış, alacakaranlık, alacalı, alacalık, alacalılık, alaka, alevli, aralıklı, arkalıklı, asılı, aydın, aydınlık, bağdaş, bağlı, bakımsızlık, balıksırtlı, basık, basıklık, belirsiz, benekli, berbat, bereketsizlik, berrak, besili, beyazılık, beyazlı, biçimli, biçimsiz, bitişik, bodur, boğuk, bol, boş, boşluk, bozuk, buğulu, buharlı, bulanık, bulvarlı , bunaltıcı, burmalı, buzlu, büklümlü, bükülüş, bükülüşlü, büküntü, bütünlük, büyücek, büyük, büyükçe, büyüdü, canlı, cansız, cehil, cetveli, cinsli, coşkun, çadırılı, çakmaksız, çalımı, çalkantılı, çarpraşık, çatık, çatlaklık, çelikli, çemberli, çerçevesi, çerçevesi, çeşitli, çetin, çetrefilli, çevrili, çıkık, çıkıntılı, çıkıntısız, çıkkın, çizgili, çizgili, çöküntü, çürük, dağımıklık, dağlık, daireli, dairelik, dalgalı, dantelli, dar, dar, darlık, dayalı, dayanıklı, dehşetli, dekorlu, derin, derinli, derinlik, desen, desise, dik, diklik, dip, dipsiz, dişli, dolambaçlı, dolgunluk, dolu, doruk, dökük, döşeli, dumanlı, durgun, duvarlı, dürbünsüz, düşüklük, düzen, düzgün, düzgünlük, düzlük, eğrilik, eksik, elyafı, emanet, emeksiz, emniyetli, ender, enfes, engin, enginlik, enli, ensiz, eskilik, esrar, evlik, ezeli, ezelik, ezik, fasılalı, faydalı, ferah, fermentasyon, füşat, geçici, geniş, genişçe, genişlik, girintili, girintisiz, gizli, gölgeli, gömülü, görünüş, güç, gümbürtülü, gündelik, gür, gürleyiş, gürül, gürültülü, güzel, hafif, hafifçe, ham, hançerli, harap, haraplık, hariç, harikalı, harikuladelik, hasar, hasıl, hayatiyet, hazin, hendeseli, hızlı, hilalli, hoş, hunili, hücreli, ılık, ıslak, ıssız, ışıklı, ihtişamlı, imkansız, imzalı, ince, incecik, inhidam, inik, inikas, inişli, inmeli, intizamlı, ipekli, iri, irtifa, isabet, isli, istifli, istilaktitli, işlek, işlemeli, iz, kabarık, kabarıkça, kabarış, kabartılı, kabuklu, kaçkın, kademeli, kafalı, kağıtlı, kalabalık, kalın, kalın, kalınlık, kalite, kalkık, kalorferli, kamaştırıcı, kanatlı, kapalı, kaplı, karaltı, karanlık, karışık, karışım, karlı, karsız, katı, katıksız, katmerli, kavisleme, kavisli, kavurucu, kayalı, kayalıklı, kazanlı, kemerli, kerte, kertik, kesafet, kesik, keskin, keskinlik, kırık, kırıntı, kısa, kışlı, kışlık, kıvrak, kıymetli, killi, kilsisi, kokulu, kolay, kollu, kolsuz , konforlu, kor, korkuluksuz, korkunç, köpük, köpüklü, kulplu, kurşunlu, kuru, kuytu, kuyu suyu, küçük, külüstür, leş, levhalı, lezzetli, limansız, loş, lüks, maddi, mahrut, mahrutlu, mahrutluk, mahud, malum, malumat, mamure, mamurluk, manalı, manasız, manialı, manzaralı, masallı, mayhoşluk, mayi, mazgallı, mazruf, mecmuu, meneviş, menevişli, mesele, meşakkatli, metruk, metrukiyet, mısralık, minimini, muaddel, muallak, muayyen, mudal, mudalla, muhafaza, muhammere, muhkem, muhteşem, muntazam, murabbalı, mutlak, mücessem, mülga, mümkün, münteriş, müstahkem, müstakil, müşkül, müthiş, nakışlı, necib, nemli, nemlu, nihan, nişane, nüfuslu, odalı, örtülü, paha, pahalı, panoromalı, parçacık, parıltı, parlak, parmaklı, paslı, patlak, pencereli, perdelik, pırıl, pırılı, pırılıtlı, pireli, pis, pislik, portreli, pullu, pürüzsüz, rahat, rakımlı, randıman, reçineli, remizli, renkli, rutubetli, rutubetsiz, saçaklı, sade, sağlam, saklı, salkım, salonlu, sapa, sarılı, sarkık, sarp, sarplık, satıhlı, seçme, sefahet, serili, serin, serinletici, serinlik, sert, sesli, sessiz, seylap, seyrek, sıcakça, sıcaklık, sık, sıkı, sıkışık, sırtlı, silik, sivri, sivrilik, soğuk, sonsuz, söküç, sulak, sulu, suni, susuz, süngerli, süngülü, sütunlu, şafaklı, şaheser, şeffaf, şekilli, şırıltılı, şiddetli, şifalı, şiirli, şimşekleme, şuleli, tabaka, tabelalı, takılı, tasallüp, tasfiye, tasnif, taşkın, taşlı, tatlı, taze, tazyikli, teferruat, tehlikeli, tek, temiz, temizlik, temyiz, tenevvü, tepeli, terkip, ters, tertemiz, tesviye, teşekkül, tezyin, tıkalı, tılsım, tırtıllı, titrete, toneli, toplu, toptan, torbalı, tozlu, tozsuz, tramvaysız, tufanlı, tuhaflık, tümseğimsi, tümsek, tümsekçe, tümsekli, tünelimsi, tütsülü, tüsüz, uğrak, uğultulu, umumen, uydurma, uzun, ürpertici, vakıa, varlık, vecitli, vızılı, yadırgalı, yadırgasız, yakıcı, yakıcılık, yalçın, yalçınlık, yaldızlı, yangın, yanlışlık, yapraklı, yatağanlı, yavan, yavaş, yaylı, yayvan, yelkensis, yelpazeli, yeni, yerli, yeşillikli, yığılı, yığın, yıkık, yırtık, yırtmaçlı,

yokuşlu, yolsuz, yumuşak, yumuşaklık, yüklü, yüksek, yüksekçe, yükseklik, yükseliş, yünlü, zehirli, zevkli, zifiri, zikzaklı, zirve, ziya, ziyalı, zor, zorluk, zorluluk, aynamsı, gergefli, hareli, hinterlandsız.

1.27. Ev, eşya, araç- gereç ile ilgili kelimeler [323, %2,80]

adese, ağ, ağızlık, alet, alınlık, alışveriş, altlı, ambalaj, ampul, anahtar, antika, arızalı, ark, arma, asansör, askı, ataş, at nalı, avize, ayna, baca, badana, bakraç, balmum, balta, bardak, baston, batarya, bavul, beşik, bıçak, bohça, boncuk, boru, boya, buhardanlı, cam, canfeslik, cihaz, çadır, çakmak, çamaşırılık, çanak, çanta, çapa, çark, çarşaf, çatal, çatı, çekiç, çelenk, çengel, çerçeve, çıkı, çıkırık, çini, çinili, çit, çivi, çöp, çubuklu, çuval, çuvaldız, damga, dantel, değirmen, değnek, dehliz, dekovil, delici, denk, desti, divan, dizgin, duvak, duvar, düğme, ege, ehram, elek, elmastraş, elyaf, eşya, fanus, fener, fevvere, fiçı, fırça, fiskiye, fotoğraf, fön, gar, gazete, gergef, halı, halka, hamut, hazine, hoparlör, hortum, huni, hurda, ışıldak, ibrişim, iğne, imbik, ip, iplik, iskarta, iskorpin, kadeh, kağıt, kalem, kalemtraş, kalıp, kalorifer, kama, kamçı, kanca, kanepa, kantar, kap, kapak, kapı, kapsül, karıştırıcı, karpit lamba, karyola, kase, kaşık, katlı, kaytan, kazan, kazık, kazma, keçe, keçe külah, kefe, kement, kepenk, kese, kesici, kestirme, kırbaç, kibrit, kilim, kilit, koleksiyon, koltuk, konak, konserve, kordon, korkuluk, korniş, kova, körük, kulaklık, kulp, kumaş, kutru, kutu, külah, külünk, kürek, kürk, kütük, lamba, levazım, losyon, mahrukat, makara, makas, makine, manto, marka, masa, mazgal, mefruşat, mektup, mensucat, merdane, merdiven, meşale, metih, metris, mih, miknatis, mikrofon, motor, mozaik, mukavva, mum, musluk, muşamba, mülk, nakış, nal, navlun, nesne, ocak, okluk, otağ, ökçe, örtü, övendire, paket, parkeli, parmaklık, peç, pencere, perde, pergel, pervane, pervanelik, peyke, pipo, posta, pota, potkabaç makinesi, projektör, pudra, pul, pusula, putrel, radyo, raf, rahle, rahlemsi, rutubet, sabun, saçak, sahan, saksı, sandalye, sandık, sandıkçık, sanduka, sebzelik, sedir, sehpa, sepet, sepetçik, sıra, sırik, sini, soba, sofrası, sopa, sorguç, süprüntülük, şakul, şarjör, şemsiye, şerit, şezlong, şimendifer, şömine, tabak, tabldot, tahta, tahtelbahir, takvim, tandır, tas, tavan, telefon, telgraf, telsiz, tencere, tencerelik, tepsi, tepsilik, teras, terazi, testere, testi, tezgah, tezyinat, tığ, tıpa, tırpan, tiyan, tokmak, şim, koltuk, topaç, torba, törpü, transit, trapezos, tül, tütsü, urgan, ustura, üzengi, vazo, vedia, vestiyer, yağlı boya, yalak, yastık, yatak, yay, yedek, yelpaze, zarf, zıpka, zil, zincir.

1.28. Ses bildiren kelimeler [16, %0,14]

çırçır, fısıltı, gümbürtülü, gürültü, homurtu, ıslık, inilti, kahkaha, mırıltı, patırtı, pırpır, pıtırıtı, şakırtı, şapırtılı, takırtı, traak.

1.29. Devlet yönetimi, savaş, askerlik ile ilgili kelimeler [454, %3,93]

acem ordusu, adalet, alay, alaylık, anafarta, Ankara Cengi, asker, askeri, ayaklanmış, ayan, bab-ı ali, bahriye, barut, baskın, başkumandan, bataryalı, bertaraf mahkeme, beyanat, beyanname, beylik, biat, bilanço, binbaşı, Birinci İnönü Cengi, birlik, Bizans Ordusu, boğuşma, Bolşeviklik, bomba, bomba, bombardıman, bozgun, bölük, Büyük Harp, Büyük Millet Meclisi, büyük zafer devre-i muttasıla ağırı hudut dağ tugayı, cebel, cemiyet, cenk, cephe, cephe, ceza, Cihan Harbi, cirit, cumhuriyet, cülus, cürüm, çakmaklık, Çanakkale Cengi, çarpışma, çete, çıkın, Çınarlı taarruzları, dalkılıç, darağacı, dava, delil, Demiryolları İdaresi, Demokrat Parti, devlet, devletlik, devletsizlik, devre, devre-i muttasıla tabyaları, devrik, devriye, devşirme, Dilaver Paşa nizamname,

dinamit, divan, Doksan Üç Harbi, dokuzuncu kolordu, donanma, dümdar, düstur, düşman, Edirne Muahedesi, elçi, emir, Erzurum Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, esir, fenertabya, feodal, ferman, fetih, fırka, fırka-i islahiye, filo, Firdevsoğlu Kışlası, fişek, fişekli, fitil, Fransız Garnizon Kumandanlığı, Fransız Karargahı, fürt, fütuhât, garnizon, gaza, gazi, gedik, Gedikler Cengi, general, grejuva ateşi, gülle, haçlı, hafiye, hak, halife, halk, Halk Partisi, Halyaz Cengi, Hamidiye alayları, hamle, han, hançer, hanedan, harp, harpsiz, hendek, heyet, hezimet, hilafet, Horum Cengi, hudut, hudutluk, hukuk, hücum, hüküm, hükümdar, hükümdarlık, hükümet, hürriyet, Hürriyet, ıstılah, idam, idare, iğri kılıç, ihtilal, iktidar, imparator, imparatorluk, imtiyaz, inhizam, inkılap, islahiye, istiklal, İstiklal Savaşı, istila, istimlak, İstirdat, isyan, işgal, ittihatçı, kabahat, kabile, kadana, kahraman, kaime, kalkan, kanlıtabya, kanun, kanunen, kapan, karapapak Hamidiye Alayı, karargah, karargahlık, kargı, Karlofça, Kars Muahedesi, Kars Tabyası, kaymakam, kılıç, Kırım Harbi, Kırım Harbi, Kırmızı Tabya, kışla, koloni, kolordu, kolorduluk, komboz, komisyon, Köprüköy Harbi, kral, kraliçe, kukulüks klan, kumanda, kumandan, kumandanlık, kurmay, kurşun, kurucu, kurultay, kuvay-ı milliye, külhanbey, laik, Lozan Muahedesi, mağlubiyet, makam, Malazgirt, Malazgirt Cengi, mançınık, manevra, manga, manivela, manzer, marş, mauna, mayın, mebus, meclis, meçhul asker, medeniyet, mekare, menzilli, mermi, meşrutiyet, mıntıka, mızrak, miğfer, miğferli, millet, Millet Meclisi, milli, Milli Mücadele, miralay, miting, mitralgöz, Mondros, mora, muahede, muhafaza, muharebe, muhasara, muhasebeci Hususiye Dairesi, mükellef, murakebe, mutebakat, mücadele, müdafaa, müdafaa-i hukuk, müdafaasız, müfreze, mühimmat, müstemleke, mütareke, müzakere, Anadolu sipahileri, namlu, nefer, nizam, nizamiye askeri, nizamname, Nizip Harbi, nöbet, obüs, ok, onbaşı, Onuncu Kolordu, orducuk, ordugah, orduluk, otağ, otak, örs, padişah, pakt, pala, parlamento, parola, parti, Pasarofça, Patrona İhtilali, piyade, pranga, prens, prenses, protesto, rakip, rejim, resmiyet, riyaset, Rodos şövalyeleri, rütbe, sadaret, sadrazam, sadrazamlık, saltanat, sancak, sancaksız, sarıkamış Meydan Cengi, satraplık, savaş, sefer, seferber, selimname, Sengel tabyası, serasker, serdar, Seyfi Sarım, sınıf, silah, silahşorlar, sipahi, siper, siperlik, siyaset, sulh, süngü, süvari, şarapnel, şehit, şura, taarruz, taassup, tabanca, tabiye, tabur, taburluk, tabya, tabyalı, taht, takım, taktik, tank, tanzimat, tarihi vasıf, taşkınlık, Taşnak komitacıları, tayfa, tayin, tayyare filosu, teşkilat, tetik, tezkere, tiran, top, torna, torpito, tugay, tuğ, tuzak, tüfek, Türk jandarma, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Millet Meclisi, Ulema, Umumi Harp, Ülke, ultiatom, ümera, üzengi, vatan, Vekiller Heyeti, veliahtlık, vezir, voyvodalık, Yalınlar Cengi, yaylım, yeniçeri, yurt, zabıt, zafer, zırh.

1.30. Boy, kavim, ırk, millet adları ve ilgili kelimeler [98, %98]

Abbasili, Acem, Acemli, Adalı, Alman, Amerikalı, Amerikan, Anadolulu, Antepi, Arabzade, Arap, Ardahanlı, Arnavut, Asurili, Avrupalı, Avşarlı, Bartınlı, Bektaşî, Bergomalı, Beyazıtlı, Bizanslı, Bulgar, Candarlı, Canikli, Cenevizli, Çerkez, Çıldırlı, Dadaş, Değirmentaşı, Dulkadirli, Ecnebi, Emevi, Ermeni, Erzurumlu, Farisi, Fransız, Fransızlı, Frengili, Frenk, Gagavuz, Gandi, Garpli, Giresunlu, Gürcü, Haçlı, Hersekli, Hint, Hunlu, İngiliz, İranlı, İtalyan, İzmirli, Kafkas, Karapapak Türkleri, Karanlı, Kastamonulu, Kazak, Kilisli, Küçük Alioğulları, Kürt, Latin, Laz, Maraşlı, Melez, Mısırlı, Milletli, Moğol, Moskof, Nevşehirli, Niğdeli, Osmanlılı, Panamalı, Papaklı, Romalı, Rum, Rus, Suriyeli, Sümerli, Şarklı, Tatar, Tebaa, Tirsinikli, Trabzonlu, Türk, Türklü, Türkmen, Ulaşlı, Urus, Ürgüplü, Viyanalı, Yahudi, Yunan, Yunanlı.

1.31. Topluluk isimleri [2, %0,02]

halk, ordu.

1.32. Belgisizlik, belirsizlik bildiren kelimeler [7, %0,06]

bazı, kimi, galiba, herkes, belirsiz, bazen, her biri.

1.33. Dinî, tasavvufi ve mezheplerle ilgili kelimeler [197, %1,71]

abdest, af, akbaş, akide, Allah, arafat, asa, avdet, Ayetel Kürsi, ayin, azap, Azrail, bayram, Bektaşılık, bereket, bereketli, büyü, caiz, cami, cehennem, cemaat, cenaze, cennet, cizvit, Cuma, cuma namazı, cübbe, çan, çarh, Davudi, derviş, din, dindar, Dingiri, dua, ebediyet, ecinni, Edimburg Papazları, efsun, ehramlı, ermiş, evliya, evrad, ezan, ezel, fetva, gavur, göbekli, Gülbaba, günah, hac, Haceri Esved, hacı, hafız, hamd, haram, hayalet, hayır, hayırlı, helal, Hıristiyan, Hıristiyanlık, hızır, hicret, hidayet, hoca, huda, ibadet, ibretli, ihtida, ihya, iksir, ilah, ilahi, iman, imtihan, inanış, incil, inşallah, İslam, İslami, israf, istihare, Kabe, kader, kafir, kandil, kavsi kuzah, kefen, kefensiz, kerbela, kerbela meşhedi, kible, kırat, kısmet, kıyam, Kızılbaş, kilise, kubbe, kubbeli, kul, kurban, küffare, kümbed, kürsü, mabet, mahşer, makber, maneviyat, maşallah, matem, medine, Mehdi, mescit, Mevla, Mevlevi, mezarlı, mezhep, mihrap, mimber, minare, minarecik, minaresiz, minber, minnet, mistik, muharrem, muhlis, muhterem, mukadderat, mukaddes, musalla, Mushaf, mutasım, mübarek, müftü, münafık, Müslüman, Müslümanlık, namaz, nasip, nazar, nefesli, nefis, niyaz, nur, nurlu, öğüt, papaz, peri, peygamber, pir, protestan, put, putperest, rabb, rahmetli, ramazan, rüku, secde, sevap, seyyid, sıfat, siyam, sünni, şefaahat, şehadet, şehit, şeriat, Şeriatı Muhammediye, şeyh, şükür, tabut, Tanrı, tarikat, tasavvuf, tanassur, tesbihli, tevekkel, tevekkül, tılsım, türbe, üfürük, ümmet, vaftiz, vahdet, vaiz, vallah, vesik, Yarab, Yarabbi, yemin, yüce, zikir, zühd.

1.34. Müzik aletleri ve ilgili kelimeler [14, %0,12]

akord, çalgı, davul, düdük, gramafon, kaval, kolon, nakkare, ney, operet, piyano, saz, tef, zurna.

1.35. Örf, adet, gelenek, görenek, eğlence, oyun ve folklorik kelimeler [40, %0,35]

atlı karınca, balalanka, bar, barbaş, cümbüş, cümbüşlü, çengü çeğane, dama, dans, demirağa barı, düello, düğün, eğlence, gazino, görenek, güreş, hoşbitezik, karnaval, kumar, oyun, oyuncak, oyunlu, paviyon, raks, saklambaçlı, sarhoşbar, satranç, satrançlı, sirk, söbü, şenlik, tahterevalli, tamzara barı, zeybek, ziyafet.

1.36. Yapı adları ve ilgili kelimeler [180, %1,56]

Abdiğa Cami, Abeddin Camii, abide, Afyon Kalesi, ahır, Alaeddin Cami, ambar, Amerikan Erkek Koleji, amfi, Ankara Kalesi, Ankara Köprüsü, apartman, Ayasofya Çeşmesi, Ayaspaşa Cami, Ayrancı Tüneli, Bahribaba Parkı, bakkal, banka, baraj, bedesten, belediye, Belkıs Harabeleri, bend, Bermutad, beton, betonarme, bina, Boalbek Harabeleri, bölme, büro, cadde, çarh, çarşı, çeşme, Çınarlı Camii, Çifteminare, Çubuk Barajı, Çukurluk, depo, dış liman, direk, Divanlı Camii, dükkan, elektrik santrali, Ermeni Kilisesi, eski kömür yıkama fabrikası, Eti Bank, ev, Evliya Cami, Eyüboğlu Camii, fabrika, fırın, firma, Frenk Hisarları, gar, geçit, Gülek Kalesi, Güvercinlik,

Güzelsaray, Hacınasır Camii, Halk Evi, hamam, han, hapis, hapisane, harabe, hastane, Hatiroğlu Çeşmesi, Hatuniye Türbesi, havuz, Hisar, Hundihatun Medresesi, Hüdavend Hatun Türbesi, Hüdavend Türbesi, ikametgah, il, imar, imaret, istasyon, kale, Kale Cami, kanal, Kapıkahve Cami, Kars Hapishanesi, Kars Kalesi, kasaba, kat, Kervansaray, Kız Koleji, kolej, konak, Kömüriş Şirketi, köprü, köşk, Köyceğiz, köylük, kubbe, kule, kuleli, kulübe, Kumyalı Cami, kurutma fabrikası, kuyu, Kuyumcu Murad Cami, kümbed, Kümbed Cami, kümes, Künye Kalesi, Küpeşte, kütüphane, Lalapaşa Camii, Latin Kilisesi, Laviye, liman, lise, lokanta, lunapark, mabed, mağara, mağaza, mahalle, medrese, mektep, Mendirek, meydan, mimari, minare, Morgul Harabesi, mutfak, müze, Nevşehir Cami, Niş, Ordu Evi, Ordusuyu Çeşmesi, Orduyeri Köprüsü, park, peynir fabrikası, Pisala Köprüsü, revak, rıhtım, Safa Oteli, sahne, salon, santral, saray, sed, Selatin Cami, semt, Serdarabad Barajı, Sıhhiye Vekaleti, sokak, sur, Süleymaniye Camii, süt tozu fabrikası, sütun, şato, şehir, Şeytanköprüsü Boğazı, şirket, tak, Taşköşk, Tepsi Minare, Tophane, Türbe, Üçkümbedler, vilayet, villa, yalı, yazlık, yel değirmeni, Yellowston Parkı, Zagnos Köprüsü, zemin, Zigana Geçidi, zimens, zindan.

1.37. İnşaat terimleri ile ilgili kelimeler [40, %0,34]

aşşap, arazi, arduvaz, aks, balkon, balkonlu, beton, cam, camlı, camsız, cila, çakıl, elektririk santrali, elektrik, elektriksiz, emprime, eşik, harç, harçsız, ışık, inşaat, kapı, kasnak, kereste, kerpiç, kiremit, kiremitli, kiremitlik, malzeme, odun, parke, pervaz, pervazlı, taban, tarkaz, tel, tonoz, tuğla, tuğlalı.

1.38. Unvan adları [26, %0,23]

ağa, bey, beybi, beyefendi, cihandar, cihanşah, çelevi, efendi, emmi, fatih, fağfur, gazi, hakan, han, hanım, hatun, hazret, paşa, pehlivan, pir, reis, sultan, şah, şahlık, unvan, usta

1.39. Kişi adları [392, %3,40]

Abdi Paşa, Abdurrahman Paşa, Abdülhak, Abdülhamid, Abdülis, Abdünnebi, Acem Şahı, Adem, Ahmed, Ahmed Rasim, Ahmed Refik, Ahmedoğlu, Ahmet Fazıl Paşa, Akhur, Alaeddin, Alaüddeve, Albert Gabriel, Ali Bekiroğlu, Ali Bey, Ali Fuad Paşa, Ali Osman, Alp Aslan, Amiral Nahimof, Anadolu Selçuk Hükümdarı, Apollon, Arabzade Ali, Arif Bey, Aslı, Aşık Bahri, Aşık İbrahim, Aşık Ömer, Aşık Sadık, Aşıkpaşazade, Ata, Atak, Atatürk, Atilla, Avni, Aynülleben, Ayşe, Ayşe Hatun, Ayvaz, Azize, Bahri, Barbaros Hayreddin, Başkumandan Hafız Paşa, Battal Gazi, Baybars, Baycu, Behram Paşa, Benli Hatun, Bertrandon Burgon, Beyazıd, Bijalis, Birinci Abbas, Birinci İnönü, Birinci Keykavus, Birinci Mahmud, Birinci Pervane, Birinci Sargon, Bouillet Buyye, Bozkurt, Büyük Alaeddin Keykubad, Celaleddin Harzemşah, Cenap, Cevad Dursunoğlu, Cevdet Paşa, Cüneyd Bey, Çandarlı, Çapanoğlu, Çelebi Mehmed, Çörçil, Damat İbrahim Paşa, Dan Niko, Davud Hakkı, Deli İbrahim, Derviş Paşa, Dilberi, Diyojen, Don Dak Rousseav, Donizetti, Dovini, Dördüncü Aleks, Dördüncü Kılıç Aslan, Dördüncü Murad, Dubois De Montpereux, Ebülkasım, Elisse Reclus, Emir Çoban, Enver, Evliya Çelebi, Fahreddin, Fahreddin Çelik, Faik Bey, Fazilet, Ferhad, Fevzi Paşa, Fiedriche Parrot, Filip, Firavun, Fosfor Mustafa Paşa, Fuat Paşa, Fuzuli, Gabriel, Gazanlı Yakut, Gazi Çelebi, General Dofyo, General Gobo, General Gouro, General Melikof, General Moryef, Gıyaseddin, Gökalp, Göte, Gülbahar Hatun, Gülizar, Hacı Abdullah Bey, Hacı Abdurrahman, Hafız Hakkı, Halil Bey, Hamal Ali Paşa, Hamid, Hamid Zübeyr,

Hammer, Hançerbar, Harunürreşid, Hasan, Hasırcızade Mehmed Ağa, Hassa Mimarbaşı Mehmed Ağa, Haşin İbrahim, Hatıroğlu Şerefeddin Mesud, Hatıroğulları, Hayali, Haydar, Hekimoğlu Ali Paşa, Herakle, Herakliya, Herman Abich, Hızır Bey, Hoca Sadeddin, Hundi Hatun, Hurşid, Hülya, Hürrem, Hüseyin Hami Paşa, Hüsrev Paşa, İbni Batuta, İbrahim Ağa, İbrahim Bey, İbrahim Paşa, İdris Gazioğlu Sıddık, İkinci Keyhusrev, İkinci Keykavus, İkinci Kılıçaslan, İkinci Mahmud, İkinci Murat, İkinci Teodosyos, İlahi Başkumandan, İlhan, İmamzade Mehmed Efendi, İmparator David, İmparator Jülyen, İngiltere Kralı Birinci Jak, İsa, İskan, İskender Bey, İsmail Bey, İsmet İnönü, Jenon, Kahraman, Kaim Biemrullah, Kalo Yuvanıs, Kanonika, Kanso Gavri, Kanuni, Kaptan Mehmed Paşa, Kara Mehmed, Karaca Bey, Karacaoğlan, Karamanoğlu Ali Bey, Karayılan, Karun, Katerin Dö Medici, Katibi, Katibzade Mustafa Efendi, Katip Çelebi, Kaya Alp, Kaymakam Selahaddin, Kemal, Kemaleddin Kamu, Keşfi, Keyhüsrev, Keykavus, Keykubad, Kılıç Ali, Kılıç Aslan, Kızıl Aslan, Kolonel Norman, Köprülü, Köprülü Şerif, Kör Lazarof, Körkaptan, Köroğlu, Kösem, Kripel, Kristof Kolomb, Ksenofon, Kumandan Ahmed Muhtar Paşa, Kumandan Hüseyin Haini Paşa, Kumandan Menil, Küçük Alioğlu Halil Paşa, Küçük Mehmed, Lala Mustafa Paşa, Leyla, Loris Melikof, Lorus, Lütfi Bey, Lynch, Mahir Efendi, Mahmud Paşa, Mareşal Fevzi Çakmak, Matmazel, Mecid, Mecnun, Mehmed Akif, Mehmed Ali, Mehmed Bey, Mehmed Sultan, Mehmet Onbaşı, Mehmetçik, Mehrali, Melike, Memun, Menku Han, Mezararkalı Mevlud Ağa, Mısır Sultanı Baybars, Mısırlı Budak, Mısırlı İbrahim Paşa, Mimar Mahmud Bin Gazi, Mir Mehmed Kanber, Miralay Abadi, Miralay Anderya, Miralay Arif Bey, Miralay Bahri Bey, Miralay Hakkı Bey, Molbah, Moltke, Monteith, Montesguieu, Muallim Naci, Muhammed, Muhtar Paşa, Murad, Musa, Musduk Bey, Mustafa, Mustafa Kemal Paşa, Mustafa Paşa, Muzaffer, Mühür Ali, Münif Paşa, Müverrih Ali, Müverrih Ata Bey, Nabi, Naci, Naima, Namık Kemal, Napolyon, Nasıreddin Mehmed, Nazım Hikmet, Nedim, Nedim Paşa, Nedimof, Nefi, Nene Hanum, Nevresi Kadim, Niko, Nikotian, Nizamı Cedidci Veliahd Sultan Mustafa, Nureddin, Nuri, Olcayto Sultan Hüdabende, Olivier, Oscar Wilde, Oskar Vayld, Osman Paşa, Ospensk, Ömer, Özdemir Osman Paşa, Paskeviç, Perihan, Pervane, Pervane Süleyman, Plareket, Platon, Pojoulat, Polrorbah, Prens Amastris, Prenses Denis, Prenses Hüdavend, R. Stuart, Repotof, Rosegze, Rousseou, Rusudan, Sadrazam Reşid Mehmed Paşa, Sadrazam Sinan Paşa, Sadrazam Sokullu Mehmed Paşa, Sadullah Paşa, Sağır Hasan Usta, Said Paşa, Saltuk, Selatin, Semiramis, Serdar Ferhad Paşa, Serdar Lala Mustafa Paşa, Seymour, Seyyid Ali Reis, Seyyid Reis, Seyyid Vehbi, Seyyide, Silahtar Mehmed Paşa, Sinan Paşa, Sinaneddin Yakut, Sinop Emiri İbrahim Bey, Sitti Hatun, Sokullu, Spaski, Sultan Aziz, Sultan Hamid, Sultan Mahmud, Sulu Bey, Sungur Ağa, Süleyman Bey, Süleyman Paşa, Süleyman Sırrı, Süleyman Şah Gazi, Süvari Miralayı Ömer Bey, Şah İsmail, Şahin Bey, Şakir Şevket, Şakşaki İbrahim Paşa, Şarl Teksiye, Şehit Yusuf Bey, Şehsuvar, Şehsuvaroğlu Ali Bey, Şişman Süleyman, Tabako, Tabib Sadreddin, Talleyrand, Tarihi Ata, Tayyar Paşa, Teodasyos, Texesier, Texiere, Timurlenk, Tokmak Han, Trabzon Kralı, Trabzonlu Mehmed Aşık, Tuğrul Şah, Turnfor, Tournefort, Uzun Hasan, Uzun Mehmed, Üçüncü Ahmed, Üçüncü Murad, Üçüncü Mustafa, Üçüncü Selim, Vali Süleyman Paşa, Veli Halil, Victor Hugo, Viyanalı Kripel, Voyage Autour Du Caucase, Yahya, Yahya Kemal, Yaşar Emmi, Yavuz, Yezid, Yıldırım, Yudenic, Yunus, Yunus Emre, Yunus Nadi, Yusuf Ziya Paşa, Zerodis, Zihni, Ziya, Ziya Paşa, Ziyaeddin.

1.40. İkillemeler [395, %3,42]

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi

2022, Yıl 10, Sayı: 29

Issn: 2147-8872

acele acele, acı acı, açıl açıl, açıla açıla, ağaç ağaç, ağır ağır, ağlaya ağlaya, ahenkli ahenkli, ak pak, akın akın, alay alay, allak bullak, alt üst, anlar anlamaz, arka arkaya, asabi asabi, ata ata, avaz avaz, aygın baygın, ayrı ayrı, bağlar bağlar, bağıra bağıra, baka baka, ballandıra ballandıra, basamak basamak, basar basmaz, başlı başına, bata çıka, batın batın, baygın baygın, bazan bazan, bazı bazı, benek benek, beyaz beyaz, bırak bırak, bıraka bıraka, bile bile, biliriz biliriz, birer birer, birleştire birleştire, bodur bodur, boğa boğa, bol bol, boylu poslu, bölme bölme, bölük bölük, bön bön, buram buram, büküle büküle, büyük büyük, büyüklü küçüklü, büyülte büyülte, büyüye büyüye, cayır cayır, cız cız, cici bici, cilt cilt, cins cins, çakıl çakıl, çalımlı çalımlı, çarpa çarpa, çatır çatır, çatlata çatlata, çeşit çeşit, çevik çevik, çevire çevire, çize çize, çoluk çocuk, çuvaldız çuvaldız, dağ dağ, daire daire, dalga dalga, dalyan dalyan, değıştire değıştire, delik deşik, demet demet, derin derin, derli toplu, dinleye dinleye, diz dize, dizi dizi, dizili dizili, dola dola, dolana dolana, doldura doldura, dolu dolu, dona dona, doyura doyura, döküle döküle, döne döne, dum dum, duruyor duruyor, duya duya, edepli edepli, eğri büğrü, ehram ehram, elvan elvan, eme eme, endamlı endamlı, erite erite, eriye eriye, erkek erkek, erken erken, ete ete, fasıla fasıla, fasılalı fasılalı, fena fena, ferah ferah, fıkır fıkır, fıkırdaya fıkırdaya, fıldır fıldır, fırka fırka, fişkırta fişkırta, geniş geniş, gere gere, gergin gergin, gerile gerile, gittiler gittiler, gölgelene gölgelene, göre göre, göstere göstere, güle güle, gün gün, gürbüz gürbüz, gürleye gürleye, gürül gürül, güvene güvene, habbe habbe, hafızasız hafızasız, hafif hafif, haklı haklı, halka halka, hamle hamle, han han, hanım hanımcık, harcaya harcaya, hare hare, harıl harıl, hasba hasba, haşin haşin, haşir ve neşir, haşmetli haşmetli, hayal meyal, hayır hayır, hazin hazin, hemen hemen, hesaplı hesaplı, hey hey, heybet heybet, heyecanlı heyecanlı, hızlı hızlı, hücum hücum, hünerli hünerli, hüngür hüngür, ışık ışık, ışııl ışııl, içli dışlı, iğne iğne, iğneleme iğneleme, indik indik, inişli çıkışlı, iri iri, irili ufaklı, istif istif, istifleyip istifleyip, ite ite, izleye izleye, kabadayı kabadayı, kabara kabara, kademe kademe, kalın kalın, kalkma kalkma, kamçılaya kamçılaya, kangal kangal, kaplaya kaplaya, kaptıra kaptıra, karga burga, karşı karşı, kat kat, katar katar, kavgalı kavgalı, kaya kaya, kertek kertek, kertik kertik, keskin keskin, kesme kesme, keyifli keyifli, kırıla kırıla, kırpıla kırpıla, kırt kırt, kıtır kıtır, kıvrıla kıvrıla, kıvrım kıvrım, kızgın kızgın, kızıl kızıl, kibar kibar, kol kol, kolay kolay, korkunç korkunç, koşa koşa, kovuk kovuk, köpük köpük, köpüklü köpüklü, köpüre köpüre, kör kör, körpe körpe, kucaklaya kucaklaya, kurula kurula, kuzguni kuzguni, küçük küçük, küme küme, lak luk, lap lap, lapa lapa, lime lime, lokma lokma, mahşer mahşer, manalı manalı, mesafeli mesafeli, metruk metruk, mintaka mintaka, milyarlarca, milyarlarca, milyon milyon, nazlım nazlım, nöbet nöbet, oda oda, okuya okuya, oluk oluk, orman orman, oya oya, oynata oynata, öbek öbek, öğüne öğüne, öldüre öldüre, öle öle, öve öve, öyledir öyledir, pafta pafta, parça parça, parçalana parçalana, pat pat, paviyon paviyon, pehlivan pehlivan, pembe pembe, perde perde, pıhtı pıhtı, pır pır, pırıl pırıl, pırıldata pırıldata, pırıldaya pırıldaya, rahat rahat, renk renk, sabırlı sabırlı, saçak saçak, safha safha, sağlı sollu, saha saha, salına salına, salkım salkım, sallana sallana, sallandıra sallandıra, sallaya sallaya, sapır sapır, sarmaş dolaş, seke seke, semt semt, seni seni, serin serin, serinleye serinleye, serpile serpile, serpme serpme, sert sert, sessiz sadasız, sessiz sessiz, sevimli sevimli, seyrede seyrede, seyrek seyrek, sıcak sıcak, sıçraya sıçraya, sık sık, sıkı sıkı, sıkı sıkı, sıkıla sıkıla, sınıf sınıf, sıra sıra, siper siper, sivri sivri, soğuk soğuk, sonra sonra, sora sora, sorma sorma, süre süre, sürtüne sürtüne, sürü sürü, sürüklene sürüklene, süslü süslü, süzüle süzüle, şahin şahin, şak şak, şakırdaya şakırdaya, şakıya şakıya, şanlı şöretli, şaşa şaşa, şaşkın şaşkın, şerha şerha, şırıl şırıl,

şimşekleme şimşekleme, şimşekleye şimşekleye, tabaka tabaka, takır tukur, taraf taraf, tasalı tasalı, tasasız tasasız, tatlı tatlı, taze taze, tek tük, teker teker, terbiyeli terbiyeli, terleye terleye, tıkr tıkr, tıklım tıklım, tıpış tıpış, tırmanıyor tırmanıyor, tırtıl tırtıl, tokatlaya tokatlaya, tombul tombul, top top, türlü türlü, uç uca, uça uça, uçsuz bucaksız, uğraşa uğraşa, uyuşup uyuşup, uzak uzak, uzata uzata, uzun uzadıya, uzun uzun, üklüm büküm, ürke ürke, ürkek ürkek, ürpere ürpere, üzüle üzüle, vere vere, vura vura, yağmur yağmur, yakut yakut, yalpalaya yalpalaya, yalvara yakara, yamaç yamaç, yamru yumru, yanı başı, yapa yapa, yarım yamalak, yaşaya yaşaya, yavaş yavaş, yayıla yayıla, yedire yedire, yene yene, yeni yeni, yenile yenile, yer yer, yeşil yeşil, yığa yığa, yığın yığın, yıka yıka, yıkıla yapıla, yırt yırt, yırtık pırtık, yırtmaç yırtmaç, yiğit yiğit, yorgun yorgun, yürüye yürüye, zaman zaman, zangır zangır, zehir zemberek, zehirlen zehirlene, zehirli zehirli.

2. Fiiller

2.1. İnsanın temel hareket ve oluşlarını gösteren fiiller [788, %6,83]

aban-, abandırıl-, aç-, açtır-, ağırla-, ağırlan-, ağırlaş-, ağı-, ağırt-, al-, alabil-, alış-, alkışla-, anıl-, ara-, arala-, aran-, as-, astır-, aş-, aşır-, at-, ateşle-, atla-, atlat-, attır-, avla-, avlan-, ayaklan-, ayıl-, ayır-, ayrıl-, azalt-, bağdaş-, bağdaşlat-, bağır-, bağışla-, bağla-, bağlat-, bak-, bakıl-, bakış-, barın-, barındır-, barınıl-, bas-, bastır-, başkalaştır-, başla-, başlan -, başvur-, batakal-, batır-, bayıl-, becer-, beğendir-, bekle-, beklen-, beklenil-, bekleş-, beklet-, bekletil-, belir-, benzet-, benzetil-, beslen-, beze-, bırak-, bıraktır-, biç-, bil-, bildir-, bilin-, bin-, biriktir-, birleş-, birleştir-, bitir-, boğ-, boğazla-, boğdurt-, boğdurul-, boğul-, boğuş-, boz-, böğür-, böl-, bul-, bulan-, bulun-, bur-, buruştur-, buyur-, bük-, büktür-, bürün-, büyü-, büyütül-, canlan-, canlandır-, cenkleş-, cennetlendir-, cüceleş-, çağır-, çağırıl-, çak-, çal-, çaldır-, çalın-, çalış-, çalışıl-, çalıştır-, çalıştırıl-, çalkala-, çarp-, çarpış-, çarptır-, çatıl-, çek-, çekil-, çelmele-, çerçevele-, çerçevelet-, çeşitlendir-, çevir-, çevirt-, çık-, çıkar-, çıkart-, çırp-, çırpın-, çigne-, çirkinleştir-, çiz-, çöktür-, çömel-, çözdür-, çullan-, dadan-, dağıl-, dağıla-, daldır-, davran-, dayan-, dayandır-, dayat-, de-, dedir-, dedirt-, değ-, değış-, del-, depret-, der-, derinle-, derinleştir-, derle-, devleştire-, devletleştiril-, devşir-, dışavurdur-, didin-, didiş-, dik-, diktir -, dil-, dile-, dinle-, dinlen-, dinlet-, dire-, diril-, dizdir-, dizil-, doğra-, doğur-, doku-, dokun-, dokundur-, dola-, dolan-, dolandır-, dolaş-, dolaşıl-, dolaştır-, don-, donat-, doy-, doyul-, doyur-, döğ -, döğüş-, dök-, döktür-, dön-, döşe-, dövül-, dövün-, dövüş-, dur-, durdur-, durdurul-, duy-, dürt-, düş-, düz-, düzel-, düzelttir-, eğ-, eğdir-, eğil-, eğlen-, eğlendir-, ek-, elen-, em-, emekle-, emzir-, er-, erdir-, esirge-, esmerleş-, esne-, eş-, et-, ettir-, ettiril-, ever-, evlen-, evlendiril-, **eyt-**, ez-, fırla-, fırlat-, fısılda-, fısıldaş-, fışkırtır-, geç-, geçil-, geçindir-, geçir-, geçirt-, geçirtil-, geçiştir-, gel-, gelin-, geliş-, gerdir-, gerdiril-, gerilet-, gerin-, getir-, getirtil-, gevele-, geyin-, gez-, gezdir-, gider-, gidil-, gir-, giriş-, git-, giy-, giydir-, giydiril-, giyin-, gizlen-, göç-, göğüsle-, göğüşleş-, gölgelen-, göm-, gömdür-, gömül-, gönder-, gör-, gördür-, gördürül-, görün-, görüş-, göster-, gösteril-, götür-, götürül-, gövdeleştire-, gözet-, gözetle-, güçleştire-, gül-, güldür-, gülümse-, gürbüzleş-, gürbüzlet-, güreş-, güreştir-, gürl-, güt-, hakla-, hareketlendir-, hazırlan-, hesaplaş-, hıçkır-, hızlan-, homurdan-, hükmet-, ısın-, ıslat-, iç-, ihtiyarla-, ilerle-, iliş-, iliştir-, ilmikle-, in-, inan-, incelt-, indir-, iskeletleş-, iste-, isten-, işit-, it-, itil-, izle-, kaç-, kaçır-, kaçırıl-, kaçirt-, kaçış-, kalabil-, kaldır-, kalk-, kana-, kanat-, kap-, kapa-, kapat-, karıştır-, karşıla-, karşılan-, karşılaş-, katılaştır-, kavra-, kavuşul-, kay-, kaynat-, kaz-, kazı-, kekele-, kemir-, kenetlen-, kes-, kestir-, kıl-, kımıl-da-, kımıldan-, kır-, kıvrır-, kıvrın-, kıvrıl-, kıy-, ko-, koğ-, koğdur-, konakla-

konuş-, konuşul-, koru-, koş-, koştur-, koşul-, kov-, kovala-, kovdurt-, koy-, koydur-, koydurt-, köpüklet-, körlet-, kucakla-, kulaçla-, kur-, kurtar-, kurtarıl-, kuşan-, kuşat-, küçül-, lekele-, mızrakla-, mukayeseleş-, muvazeneleş-, mükafatlandırıl-, müstahkemle-, nefeslet-, neşelen-, nişanlan-, okşa-, oku-, olgunlaş-, omuzla-, otur-, oturt-, oturtul-, oy-, oyala-, oyalan-, oynaş-, oynat-, öfkelen-, öğren-, öğret-, öksür-, ölç-, ölçüş-, öldür-, öldürt-, öldürül-, öp-, öpüş-, ört-, örtün-, övündür-, özen-, özenil-, özle-, panikle-, parıldat-, paylaş-, pençeleş-, perçinle-, pırıldat-, pinekle-, pohpohlan -, pratikleştir-, rastgel-, rastla-, rastlan-, rastlaş-, saç-, sağ-, sağırlat-, sağırlat-, sakatlan-, sakla-, saklan-, sal-, saldır-, saldırıl-, saldırt-, salın-, salla-, sallan-, sallandır-, sap-, sapla-, sarıl-, sarkıt-, sarmaş-, sars-, sarsıl-, sat-, sattır-, savaş-, savaş-, savrul-, savur-, say-, saydır-, saydır-, sayıkla-, seç-, seçil-, seçirt-, sek-, sektir-, selamla-, selamlaş-, sendele-, sergile-, seslen-, seslendir-, sıcaklat , sıçra-, sığdır-, sıkış-, sıkıştırıl-, sırala-, sıralan-, sıralat-, sırtla-, sıyr-, sıyrıl-, sil-, silahlandırıl-, silkele-, sol-, solu-, sor-, sordur-, sorul-, soyul-, soyun-, sök-, sömür-, söndür-, söyle-, söylen-, söyleş-, söylet-, söylettir-, sporlaştırıl-, sula-, sun-, sundur-, sus-, sustur-, sülünle-, sür-, sürç-, sürtün-, sürüklen-, sürüklet-, sürün-, süslen-, şahlandır-, şakı-, şakırdat-, şakla-, şaklat-, şiş-, şişir-, şişmanla-, şişmanlaş-, taçla-, tak-, tanı-, tanın-, tanıt-, tara-, tarakla-, tart-, taşı-, taşın-, taşı-, taşı-, tat-, tekleş-, tekmele-, temizle-, temizlen-, tep-, terle-, tıka-, tırman-, tırnakla-, tırpanla-, titre-, titren-, titret-, tokatla-, tokmakla-, topalla-, toparlan-, topla-, toplan-, tosla-, tut-, tuttur-, tutun-, tutuştur-, tüket-, ufalt-, uğraş-, uğurla-, uyan-, uyandır-, uydur-, uyu-, uyukla-, uzaklaş-, uzan-, uzat-, üşüş-, var-, varıl-, vedalaş-, ver-, verdir-, vur-, vurul-, vuruş-, yak-, yakala-, yakalan-, yakar-, yakış-, yaklaş-, yaklaştır-, yalpala-, yalvar-, yama-, yan-, yanaş-, yap-, yapıl-, yaptır-, yaralan-, yarmala-, yaslan-, yaşıatıl-, yat-, yatır-, yavaşıla-, yayıl-, yaylan-, yaylımlan-, yaz-, ye-, yedekle-, yedir-, yedirt-, yelten-, yendir-, yenil-, yenilet-, yeriş-, yerleş-, yetiş-, yetiştiril-, yığ-, yık-, yıka-, yıkan-, yıktır-, yıl-, yıldır-, yıpran-, yıprat-, yırt-, yitür-, yoğur-, yokla-, yollan-, yönel-, yönel-, yudumlat-, yağur-, yum-, yumrukleş-, yumuşat-, yut-, yuvarla-, yuvarlan-, yuvarla-, yükle-, yüklen-, yüklet-, yürü-, yürüt-, yüz-, zarplandır-, zayıfla-, zayıflat-, zehirlen-, zehirle-, zıpla-, ziftle-, zikzakla-, zincirle-

2.2. Varlıkların oluş ve hareketlerini gösteren filller [776, %6,72]

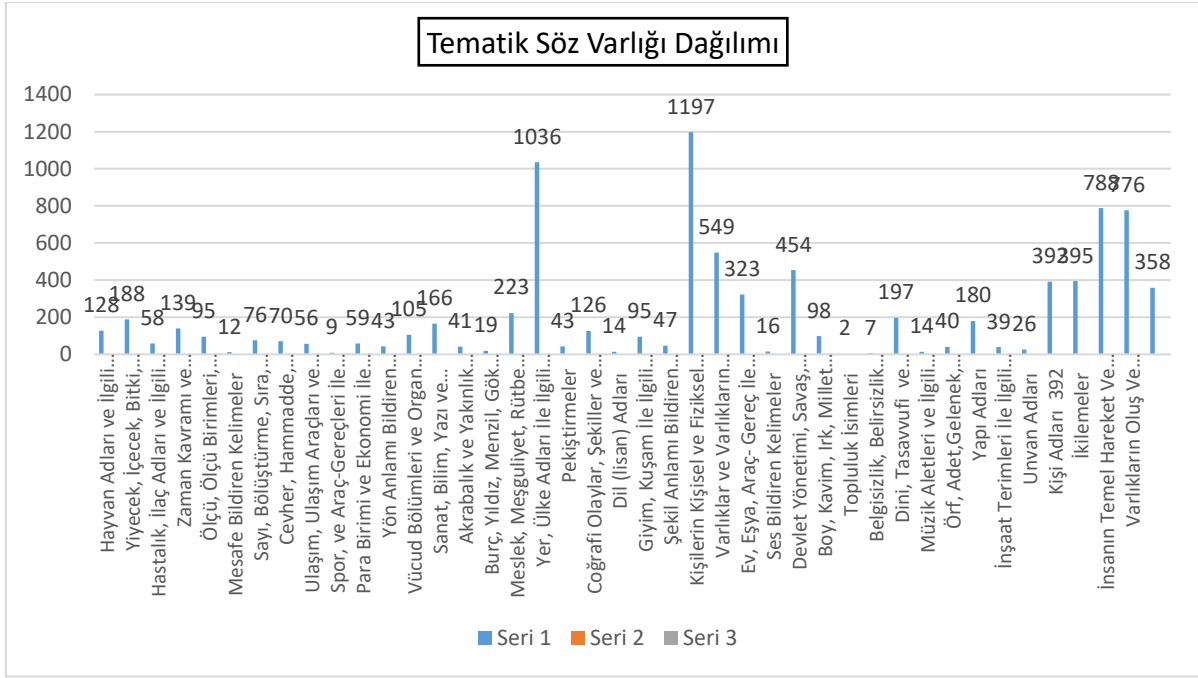
abandırıl-, açıl-, adlandırıl-, afyonlan-, ağaçlan-, ağar-, ağart-, ak-, akıt-, aksa-, aktar-, alçal-, arala-, aralan-, arkala-, art-, artakal-, artır-, asıl-, astırıl-, aşıl-, aşın-, aşındır-, atıl-, atlandır-, aydınlan-, aydınlat-, ayıklan-, azal-, azalt-, bağdaşlat-, bağlan-, bağlat-, bakıl-, bakırlaş-, ballandır-, baltalan-, basamakla-, basıklaş-, basıl-, bastır-, bastırıl-, başarılı-, başkalaş-, başlan-, başvur-, bat-, batırıl-, belir-, belirleş-, belirsizleş-, belle-, benekle-, bereketlendir-, berele-, besle-, bestele-, beyazlaştırıl-, beyazlat-, bezen-, bezenil-, bırakıl-, biçil-, binil-, birik-, bit-, bitiril-, bitiş-, bodurlaş-, bodurlaştır-, bollaş-, bombala-, boşal-, boşalt-, boşaltıl-, boyla-, boylan-, boylandır-, bozul-, bölmele-, bölün-, buda-, budan-, buğula-, buğulan-, buğulandır-, buharlaş-, bulundur-, bur-, burunla-, buruştur-, büktür-, bükül-, bürü-, bütünle-, bütünleş-, bütünleştir-, büy-, büyült-, büyüt-, büzül-, cennetlendir-, cevherlen-, cımbızla-, cıvıldaş-, cilalan-, cümbüşleş-, çağirt-, çağla-, çalın-, çalıştırıl-, çalkalan-, çalkan-, çaprazla-, çaprazlaş-, çardakla-, çardaklan-, çarpıl-, çarptır-, çatırdat-, çatla-, çatlat-, çekirgeleş-, çelenkle-, çelikle-, çelikleş-, çelmele-, çemberle-, çevrele-, çevrelen-, çevril-, çıkarıl-, çıkıl-, çingirakla-, çiçeklen-, çiğnet-, çisele-, çizdir-, çizil-, çizmele-, çoğal-, çoğalt-, çök-, çökert-, çöktürül-, çöz-, çözüml-, çukurlaş-, çürü-, dadan-, dağıt-, dağıtıl-, dağla-, dağlan-, dalgala-, dalgalan-, dalgalandır-, dallan-, damgalan-, damlalaş-, dantelleş-, dantelleştir-, daralt-

daya-, dayandır-, değiştir-, değiştiril-, delin-, demirle-, demirlet-, den-, dene-, denen-, denil-, depren-, derinle-, derinleş-, derinleştire-, derinleştiretil-, derlen-, destanla-, destanlaş-, deşil-, devir-, deviril-, devleştire-, devril-, dikil-, dikleş-, diktir-, dilimle-, din-, dindir-, diz-, dizginlen-, doğran-, dokunul-, dol-, doldur-, doldurul-, doldurul-, dolgunlaş-, donan-, dondur-, dondurul-, döğ-, dökül-, döndür-, döndürül-, dönül-, dönül-, döşen-, durakla-, durdurul-, durgunla-, durgunlaş-, durul-, durulaş-, duyul-, düğmele-, düğümlen-, düşür-, düşürül-, düzel-, düzelt-, düzleş-, edil-, edin-, eğril-, ejderleş-, ek-, ekil-, ekle-, eklen-, eksil-, elen-, emil-, enlile-, eri-, erişil-, erit-, eritil-, es-, eski-, eskit-, esmerleş-, eş-, eşele-, eşin-, etiketlen-, ettiril-, eyle-, ezberle-, ezil-, fazlalaş-, fecirleş-, fıkrıda-, fıkrıdat-, fırçalan-, fıırıldat-, fıışkır-, fıışkırtıl-, fıışkırtıl-, fııilleş-, filizlen-, geğiril-, genişle-, genişlet-, genişletil-, ger-, gerdanla-, gerdiril-, gerek-, gerilet-, getiril-, getirt-, gezil-, gider-, gidil-, giril-, gölgele-, gölgelen-, gölgeleş-, gönderil-, göröl-, gövdeleş-, güllele-, güllelen-, gülleleş-, gümbürde-, gümüşle-, güneşle-, gürbüzleş-, gürbüzlet-, halkala-, halkalandırıl-, halledil-, hamaille-, hançerlen-, haraplaş-, harca-, harcan-, havalan-, havalandır-, hazırla-, helezonlan-, helezonlaş-, hendeseleş-, hesapla-, heykelleş-, hırpalan-, hörgüçleş-, hörgüçlet-, hudutlaş-, hunileş-, ısıt-, ıslatıl-, ısmarlan-, ıssızlaş-, ışıklat-, ışıla-, içil-, soğu-, ilerlet-, ilmiklen-, imzalan-, incel-, indiril-, inil-, inmelen-, istifle-, istiflen-, iştil-, işle-, işlen-, işlet-, kabar-, kabart-, kabartıl-, kaldırıl-, kaldırımlan-, kalınlaş-, kalıplaş-, kaliçele-, kalkın-, kamaş-, kamaştırl-, kamçıla-, kanatlaştırl-, kapan-, kapla-, kaplan-, kaptırl-, karar-, karart-, karış-, kat-, katılaş-, kavisle-, kavislendiril-, kavrul-, kavur-, kayna-, kaynaş-, kazanıl-, kazdır-, kazıklaş-, kemerle-, kemiril-, kervanla-, kesil-, kımıldat-, kınla-, kırıl-, kırp-, kırpıl-, kıskaçla-, kilitle-, kirlen-, kok-, koklan-, komprimeleş-, kon-, konul-, kop-, kopar-, koparıl-, koyul-, koyulaş-, koyulaştırl-, köpür-, köstebekle-, kudur-, kullan-, kullanıl-, kurdur-, kuru-, kurul-, kurut-, kurutul-, kuşatıl-, küçült-, küçültül-, lavlan-, lehimle-, makasla-, masallaş-, mekanlaş-, mihla-, mihlan-, mızraklan-, morlaş-, murabbalaştırl-, nakışla-, nefeslet-, nehirleş-, nemlen-, neşterle-, nihayetlendiril-, okşan-, okun-, ol-, olgunlaş-, olun-, otlar-, oynan-, oyul-, öde-, öğrenil-, ölçöl-, ör-, örtöl-, öröl-, öt-, öttür-, pamuklaş-, pancurlan-, parçala-, parçalan-, parılda-, parkelen-, paslan-, patla-, patlat-, payandala-, pekleştire-, peltele-, pelteleş-, pembeleş-, perçinlen-, perçinleş-, pervaneleştire-, pestilleş-, pestilleştire-, pıhtılan-, pırılarda-, pırılardaş-, pisle-, piş-, pişir-, pişiril-, pörsü-, pratikleştire-, püskürt-, renklen-, rötuşlan-, sağ-, sağanakla -, sağnaklaştırl-, sapla-, saplan-, sar-, sark-, sarkıl-, sarkıt-, sarkıtıl-, satıl-, satıl-, sattırl-, savrul-, sayıl-, seçirt-, sek-, sektir-, semirt-, ser-, sergile-, seril-, serinlet-, serp-, serpil-, sertleş-, sertleştire-, seyrekle-, seyrekleş-, sıcaklat-, sıçrat-, sığ-, sığdırıl-, sığin-, sık-, sıkıştırl-, sıkıştırl-, sıklaş-, sıklaş-, sırt-, sıvan-, sıyrııl-, sız-, silin-, silk-, silkelen-, silkil-, silkin-, sin-, sinemalan-, siperle-, sivril-, sivrileş-, sok-, sokul-, sökül-, sön-, söndüröl-, sulan-, sunul-, sürer-, sürtün-, süröl-, süsle-, süz-, süzöl-, şahlan-, şahlandır-, şakırda-, şakırdat-, şaklatıl-, şakulileştire-, şamarla-, şeffaflan-, şeritle-, şimşekle-, şimşeklen-, şimşeklet-, şiş-, şişiril-, şuruplaş-, tablolaş-, takıl-, tamamlar-, tamamlan-, tanıtıl-, tapıl-, taraklan-, taran-, tartıl-, taş-, tattırl-, tazyiklen-, tepele-, tepelen-, tepeleş-, tepin-, terlet-, tık-, tıkan-, tıkıl-, tırmala-, tırpanlan-, timarhanelendir-, titreş-, titretil-, tortula-, tuğlalaştırl-, tunalaş-, tunçlaştırl-, tutul-, tutuş-, tutuştırl-, tüken-, türe-, tüt-, tütsülen-, uç-, uçur-, uçurt-, uçurul-, uçuş-, ufal-, ufaltıl-, ufkileş-, ulaş-, uydurul-, uyuş-, uza-, uzatıl-, üstüvaneleştire-, verdiril-, veril-, vonklat-, yağ-, yağdır-, yağlan-, yakıl-, yaktır-, yala-, yamalan-, yanaştırl-, yanla-, yansı-, yapış-, yapıştırl-, yaptırıl-, yaptırl-, yar-, yara-, yaratıl-, yardır-, yarıl-, yasla-, yassılaş-, yassılatıl-, yaşar-, yaşart-, yatırıl-, yay-, yazdırıl-, yazıl-, yekparelen-, yekpareleş-, yelpazele-, yelpazelen-, yen-, yenilet-, yerleştire-, yerleştiretil-, yet-, yetiştir-, yetiştiril-

yığ-, yığıl-, yıkıl-, yıktırıl-, yırtıl-, yoğurul-, yol-, yolla-, yollan-, yont-, yontul-, yudumlat-, yağrul-, yumaklan-, yumuşa-, yuvarla-, yuvarlan-, yuvarlat-, yükle-, yüklet-, yükselt-, yüzül-, zarplandır-, zedelen-, zemberekle-, zıpla-, zırhlan-, ziftle-, zikzakla-, zikzaklan-, zincirle-, zonkla-, zonklat-, zorla-.

2.3. İnsanın duygu, düşünce ve isteklerini gösteren fiiller [358, %3,10]

abart-, acı-, acın-, adan-, affet-, afyonlan-, ağı-, ağla-, aksa-, aldan-, aldat-, aldatıl-, aldır-, alın-, alışıl-, alun-, an-, andır-, anla-, anlaşıl-, anlat-, ar-, artır-, arttır-, asaletleş-, asrileş-, asrileş-, avrupalılaş-, avun-, avunul-, avut-, aydınlan-, az-, azarla-, bağır-, bağışla-, bağlan-, baharlaş-, bahset-, ballandır-, barın-, barındır-, barınıl-, barış-, barıştır-, başar-, başkalaş-, başkaldır -, becer-, bedialandırıl-, beğen-, beğendir-, benze-, bıç-, bıktır-, bıktır-, bocala-, bodurlan-, bodurlaş-, bodurlaştır-, boğazla-, boğazlan-, boğdurt-, boğdurul-, boşa-, boşan-, boylan-, böbürlen-, böğür-, bulan-, bulundur-, bunal-, bunalt -, coş -, coştur -, çat-, çekin-, çekiştir -, çıkış-, çingirakla-, çirkinleştir-, dal-, daral-, darıl-, dayan-, delikanlılaş-, delir-, destanla-, destanlaş-, didiş -, dile-, dilen-, dinçleş-, dinlendir-, dinlet-, dire -, diren-, diren -, doğ-, dolandır-, döv-, dövüş-, düşün-, düşündür-, düşündürt -, düşünül-, eğlendir-, ejderleş-, eseflen-, esirgen -, ever-, ferahla-, fransızlaş -, gecik-, geçin-, geçindir-, gençleş-, gençleştiril-, geril-, gezin-, göçmenleş -, güven-, güzelleş-, güzelleştir-, güzelleştiril-, haberleş-, hafızalaş-, hafifle-, hakikatleştir-, hastalan-, haşinleş-, hatırla-, hatırlan-, hatırlat-, hayaletleş-, hayalles-, haykır-, helallaş-, heybetleş-, heyecanlandır-, hoşlan-, hüznleştir-, içlerle-, içlen-, iğnele-, ikizleş-, imren-, inandır-, inanıl-, incin-, insanlaş- , iranlaş-, irileş-, istenil-, iyileş-, kadınlaştırıl-, kan-, kandır-, kanıkça-, kararlaş-, kararlaştır-, kas-, katlan-, kavuş-, kazan-, kazdırıl-, kazıklat-, kementlen-, keyfiyetlen-, keyiflen-, kısalt-, kıskan-, kışkırt-, kız-, kızdır-, kızış-, kibarlaştır-, koklaş-, kork-, korkul-, körleş-, kötüleş-, kötürümleş-, kucaklaş-, kudsileş-, kurtul-, kutsileş-, kuvvetlen-, küs-, laikleş-, mahkumlaş-, mahluklaş-, mahşerleş-, matemle-, mazlumlaş-, mistikleş-, mühimsen-, müjdele-, müslümanlaştır-, nakışla-, nasırlan-, neşelen-, netlendir-, netleş-, nihayetlendiril-, nişanla-, oğ-, oğur -, okşan-, ol -, olun -, ortala -, öfkelen-, öğ-, öğün-, öl-, ölçüş -, öldürt -, önle -, önlen -, öptür -, öpüş -, öv-, övün-, övündür-, panikle-, paniklet-, parıldat-, paylaş-, pekleştir-, peltele-, pervaneleştir-, pestilleştir-, peştemallan-, pırıldat-, pinekle-, pişirt -, san-, sanıl-, serinle-, sev-, sevil-, sevin-, sevindir-, seviş-, sez-, sezdir-, sezil-, sıkıl-, sıvış-, sindir-, somurt-, soyul-, söv - , sövül -, süpür-, sürükle-, şaş-, şaşıl-, şaşır-, şaşirt-, şenlen-, şenlendir-, şimşeklet -, şişmanla-, şöhretlendir-, şuurlaş-, şüphelen -, tanış-, tap-, tasalan-, tavlana-, tın-, tokalaş-, uğra-, uğurlan-, um-, umul-, unutul-, unuttur-, unutul-, usan-, utan-, uy-, uzunla-, üre-, üret-, ürk-, ürküt-, ürper-, üşen-, üşü-, üşüt-, üzül-, vahimleş-, vazgeç-, yadırga-, yaltaklan-, yanıl-, yaraş-, yarat-, yaşa-, yaşat-, yatış-, yavrula-, yenil-, yer-, yeriş-, yıl-, yıldır-, yor-, yorul-, yorul-, yumuşa-, yumuşat-, yüksel-, zahidleş-, zarifleş-, zonkla-.

3. “Yurttan Yazılar” ve “Tuna’dan Batı’ya” adlı eserlerde sıklık derecelerine göre ilk 100 kelime

3.1. İlk 100 isim

bir [4229]	ve [1976]	bu [1965]	gibi [1799]
o [1700]	iki [962]	de [821]	iç [768]
da [733]	yer [732]	değil [660]	kadar [659]
en [643]	biz [639]	için [638]	fakat [589]
bütün [576]	var [530]	şehir [516]	kendi [491]
büyük [459]	üst [448]	bura [436]	ki [420]
daha [414]	sonra [408]	ora [390]	çok [384]
dağ [383]	baş [375]	tepe [366]	taraf [353]
her [349]	üç [338]	yalnız [334]	zaman [319]
su [306]	deniz [292]	işte [292]	eski [287]
yol [284]	düşman [281]	son [278]	karşı [277]
asır [268]	tarih [260]	orta [249]	bile [246]
şu [244]	dört [242]	yok [241]	yüz [240]
öte [237]	el [234]	yan [234]	kale [233]
hal [231]	hep [229]	yıl [227]	gün [222]
güzel [222]	şey [221]	Türk [221]	nehir [218]
önce [214]	kıyı [213]	göz [211]	ev [208]
şimdi [206]	bin [205]	beş [204]	ara [201]
ön [201]	hem [199]	yeni [195]	ilk [194]
toprak [193]	doğru [192]	insan [192]	ordu [188]
öyle [187]	alt [186]	on [186]	gövde [181]
sol [175]	sağ [173]	fırat [172]	ad [166]
ile [163]	kara [160]	gene [156]	artık [154]
uzun [152]	iş [148]	tuna [148]	taş [145]
gece [142]			

3.2. İlk 100 fiil

ol- [1258]	de- [770]	gel- [574]	yap- [519]
git- [484]	bak- [439]	gör- [423]	al- [406]
çık- [373]	dur- [373]	ver- [369]	geç- [327]
kal- [302]	et- [284]	yapıl- [226]	görün- [216]
bil- [209]	gir- [196]	bırak- [192]	in- [167]
göster- [152]	düş- [136]	iste- [132]	yen- [131]
öl- [115]	den-[114]	söyle- [114]	uzan- [112,]
dön- [111]	ak- [108]	bit- [105]	bul [100]
ayrıl- [97]	kalk- [93]	başla- [91]	bulun [89]
doğ- [86]	kurul- [86]	çıkart- [84]	aç- [83]
at- [83]	kaç- [83]	yüksel- [81]	tut- [80]
saldır- [79]	görül- [78]	çek-[76]	san- [76]
taşı- [76]	getir- [75]	yenil- [75]	çevir- [72]
gül- [72]	birleş-[68]	yürü-[67]	açıl-[66]
anla-[66]	anlat-[64]	gez-[61]	yaşa-[61]
gönder-[60]	tırman-[60]	geril-[59]	atıl-[58]
kur-[58]	vur-[58]	düşün-[57]	kurtul-[56]
benze-[55]	kaldır-[53]	yarat-[53]	alın-[52]
edil-[52]	kurtar-[52]	çekil-[51]	çalış-[50]
otur-[50]	aş-[49]	çarp-[49]	kazan-[49]
sür-[49]	yaptır-[49]	unut-[48]	var- [48]
yaklaş-48]	ye- [48]	ayır-[47]	bekle-[47]
koş-[47]	doldur-[46]	veril-[46]	yat-[46]
yaz-[46]	dayan-[45]	serpil-[45]	sor-[45]
seril-[44]	şahlan-[44]	andır-[43]	

Sonuç

İsmail Habib Sevük, yazdığı eserlerin mahiyetine rağmen gençlere çok fazla tanıtılmamış ve neredeyse gençler tarafından unutulmaya yüz tutmuş kıymetli bir yazarımız, edebiyatçımız ve tarihçimizdir.

Onun eserlerinde tarihi görürsünüz. Sanatı, ideolojiyi, başarıyı, gerçekleri görürsünüz. Özenle seçtiği kelimeleri ilmek ilmek halı dokur gibi eserin muhtevasına yerleştirdiğini görürsünüz. Kültürünü, yaşam biçimini, örf adetlerini, fikirlerini görürsünüz. Onun eserlerinde zorlu bir Milli Mücadele Dönemi'nin yansımaları vardır. Milli edebiyat anlayışının prensipleri, düşünceleri vardır. Cumhuriyet Devri'nin ekonomisi, tabiatın güzellikleri, şehirlerin mimarisi, köprüleri, dağları, gölleri, ovaları, vardır. Eserlerinde Anadolu Anadolu gezdirir sizi. Bir bakarsınız Bursa'dasınız bir bakarsınız Adana'da ya da Avrupa'da. Bu düşüncelerden yola çıkılarak İsmail Habib Sevük'ün Yurttan Yazılar ve Tuna'dan Batı'ya adlı eserlerinin gezi yazı olması sebebiyle tamlama ve kavram çeşitliliği bakımından söz varlığının zengin olduğunu düşündük, tematik söz varlığı bakımından inceledik ve şu sonuçları çıkardık:

Bu iki eserde İsmail Habib Sevük'ün kelime dünyasına baktığımızda toplamda 211359 kelime kullandığı tespit edilmiştir. Toplam madde başı (farklı kelime sayısı) ise 11513'tür. Toplam kelime sayısını meydana getiren farklı kelime çeşidinin ortalama yoğunluğu 5,45'tir. Bu kadar kelime sayısında ortalamanın düşük olması, şairin farklı kelime kullanmadaki zenginliğini bizlere göstermektedir.

Kullandığı farklı kelimelerin 9511 tanesi isim, 2002 tanesi fiildir. Kelimelerin kullanımında görülen sıklık sayıları da yazarın düşünce dünyasını bizlere yansıtır. Bu yönde bakacak olursak, yazarın sıklıkla kullandığı kelimeler şunlardır: *Şehir, büyük, kendi, üst, dağ, baş, tepe, zaman, deniz, yol, düşman, su, tarih, asır, ol-, de-, gel-, yap-, git-, bak-, gör-, al-...* gibi kelimeler diğerlerine göre daha fazla sıklıkla eserde geçmektedir. Bu kelimelerin sıklığına baktığımızda eserlerin gezi yazısı olmasından dolayı *dağ, deniz, su, tepe, yol* gibi kelimelerinin sık geçmesi olası bir durum olduğunu göstermektedir. Yazar gezip gördüğü yerleri aktardığı için bütün dağları, tepeleri, beldeleri ayrıntısıyla açıklamıştır. Yine fiillerin sıklıklarında çok tekrarlanan *gel-, gör-, bak-* fiillerine baktığımızda yazarın hareketliliğe de önem verdiğini anlamaktayız. Malum bu yazılar, masa başı değil; saha çalışması gerektiren statik değil dinamik bir anlatımın ürünleridir. Yazar hareketlidir.

Yazımızda kelimeler tematik olarak tasnif edildiğinde isimlerde 40, fiillerde 3 üst başlık oluşmuştur. Tematik söz varlığı “sıklığına” baktığımızda ise, en çok kullanılan kavram alanı olarak isimlerde *Kişilerin Kişisel ve Fiziksel Özellikleri, Duygu, His ve Yaşamlarıyla İlgili Kelimeler* [1197, %10,37] başlığı dikkati çekmektedir. Hemen ardından *Yer, Ülke Adları İle İlgili Kelimeler* [1036, %8,98] gelmektedir. Bu sırayı; *Varlıklar ve Varlıkların Niteliklerini, Miktarını, Durumunu Bildiren Kelimeler* [549, %4,76], *Devlet Yönetimi, Savaş, Askerlik İle İlgili Kelimeler* [454, %3,93], *Kişi Adları* [392, %3,40] takip etmektedir. Yer, ülke, adlarının çok kullanılması yazarın gezip gördüğü yerlerin muhtevasından ve tabii ki bu iki yazının birer gezi yazısı ürünü olmasından kaynaklanmaktadır. Devlet yönetimi, askerlik ile ilgili kelimelerin çokluğu ise yazarın Meşrutiyet ve Cumhuriyet Dönemi’ni yaşaması ve çeşitli yönetim kadrolarında yer yer görevler üstlenmesindedir. Buna dolaştığı yerlerdeki yönetim şekillerini görüp aktarmak istemesi de etkili olmaktadır.

Fiillere bakacak olursak; bu türde de göze çarpan yazarın hareket olgusuna önem verdiğidir. Harekete, canlandırmaya ayrıntılı bir şekilde değinmesi gezdiği beldeleri belleklerde şekillendirmek istemesinden olabilir. Toplam kullandığı fiil sayısı 22.268’dir. Farklı olarak kullandığı fiil sayısı ise 2002’dir. Fiillerdeki farklılık isimlerde olduğu gibi kayda değerdir. Bu da bizlere hareketin sadece bir fiilde değil çeşit çeşit fiillerde toplandığını göstermektedir.

Kaynaklar

- Abik, A. Deniz (2009). “Kutadgu Bilig’de Hayvan Adları”, *Journal Of Turkish Studies, Türklük Bilgisi Araştırmaları Cilt 33/1, s.1-32*
- Aksan, Doğan (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Aksan, Doğan (2006). *Türkçenin Sözvarlığı*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Ergüzel, M. Mehdi (2007). *Dil ve Kültür Üzerine Yazılar* İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- Ergüzel, M. Mehdi (2011). *İsmail Habib Sevük (1892-1954) Hayatı - Fikirleri - Eserlerinden Seçmeler*, İstanbul.
- Ergüzel, M. Mehdi ve Ayşe Aydın (2013). “Hamdullah Suphi Tanrıöver’in Eserlerinin Söz Varlığı Üzerine, Bir Fikir Hareketinin Yüz Yılı Türk Ocakları Uluslararası Sempozyumu”, İstanbul.
- Güçtekin, Sultan (2019). *İsmail Habib Sevük’ün “Yurttan Yazılar” ve “Tuna’dan Batı’ya” Adlı Eserlerinin Söz Varlığı*, T.C. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Dili, Yüksek Lisans Tezi, Nisan-Sakarya.

Sevük, İsmail Habib (2013). *Tuna'dan Batı'ya*, İstanbul. Ötüken Neşriyat.

Sevük, İsmail Habib (2014). *Yurttan Yazılar*, İstanbul. Ötüken Neşriyat.

Türkçe Sözlük (2011), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.